

GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO XV

PETEK, 15. NOVEMBER 1985

ŠT. 11

Praznik republike 29. november

Dvainštirideset let mineva od važnega zgodovinskega dogodka med narodno-osvobodilno vojno. 29. novembra 1943 se je rodila nova Jugoslavija. Naša revolucija ni bila zaman: osvobodili smo se tujih pritiskov in ustanovili nov socialistični družbeni red.

Člani ZKJ so že pred začetkom vojne pripravljali pot za revolucijo. Kljub trpljenju in preganjanju so bili komunisti tisti del ljudstva, ki so po vzgledu Engelsa, Marxa in Lenina, vedeli za pravi način, da bo delavec sam odločal o svojem delu in prevzel oblast v svoje roke.

Sredi največje vojne vihre so se v novembru 1943 v bosanskem mestecu Jajcu zbrali odposlanci vseh narodov in narodnosti Jugoslavije. Na II. zasedanju AVNOJ-a so postavili nove temelje naše državne ureditve. V sklepkih so zapisali:

— ustanovljen je nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije kot začasna ljudska vlada z Josipom Brozom-Titom na čelu;

— sprejet je bil odlok o odvzemu pravic jugosl. vladi v tujini, kralju Petru II. Karadjordjeviću pa so prepovedali vrnitev v domovino;

Razveljavijo se pogodbe, ki jih je sklenila emigrantska vlada.

— Jugoslavija postane demokratična federativna država enakopravnih narodov s federativnimi enotami: Srbija, Hrvatska, Slovenija, Makedonija, Bosna in Hercegovina in Črna gora;

— Jugoslaviji se priključi Slovensko Primorje, Beneška Slovenija, Istra in jadranski otoki;

— tovariš Tito je vrhovni komandant NOV in POJ.

V tistih dneh je bila tako zrušena stara monarhistična Jugoslavija. Razrešeni smo bili spon, ki so dolga stoletja vezale naše ljudi v odvisnosti. Po letu 1945 se je začela drugačna bitka: za priznanje naše republike v svetu. KPJ s predsednikom Titom je ostro zavrnila pritiske Rusije.

To je bil zelo pomemben in odločilen korak za samostojno pot Jugoslavije. V letu 1950 se je začelo samoupravljanje, pri obnavljanju domovine so ljudje pokazali visoko narodno zavest. V zadnjih desetih letih delegatska politika omogoča ljudem čim večje obveščanje in odločanje.

V zadnjih petih letih smo se znašli v obdobju stabilizacije in krize v gospodarstvu. Počasi napredujemo. Večja delovna zavest, varčevanje in kvalitetno delo bodo spremljevalci dalje do končnih ciljev stabilizacije. Z združenimi silami, brez jadicovanja bomo izšli iz kriznega obdobja. Seveda pa so svoboda, mir, enotnost in bratstvo še vedno najvažnejši pogoji, da bomo živeli in delali zadovoljni v naši domovini.

Vesna

Novi prostori — boljši pogoji dela

Prostorska stiska, slabi delovni pogoji, neekonomična izraba strojev, lažji prodor na vse bolj zahteven trg — vse to je pokazalo potrebo po združitvi dveh sorodnih podjetij — kovinskega obrata LIP, TOZD Tomaž Godec in DO Filbo iz Boh. Bistrice.

Po uspelem referendumu in uradni združitvi 1. januarja 1985 je bilo treba takoj pričeti s pripravo dokumentacije za izgraditev novih proizvodnih prostorov. Nemogoče si je bilo namreč zamišljati delo in napredek v sedanjih prostorih, lociranih na treh ločenih mestih, kjer delamo vse, od zarisovanja, rezanja in preoblikovanja, preko varjenja in montaže, do lakiranja.

Neustrezni so tudi skladiščni prostori, kar še posebej ovira normalen potek dela.

Novi proizvodni prostori se razprostirajo na 3700 m², skupaj s Filbovo staro halo, s katero tvori celoto.

Z delom v novih proizvodnih prostorih si obetamo predvsem veliko boljše in bolj zdrave delovne pogoje, s tem pa tudi boljšo in večjo storilnost.

Posamezne faze dela bodo prostorsko ločene. Tako imamo ustrezna skladišča materiala in delovnih sredstev, razrezovalnico, medfazna skladišča, ločeno strojno obdelavo, montažo ter lakirnico. Seveda so poleg tega tudi nujno potrebni prostori strojnega in elektrovzdrževanja in orodjarna, delilnica toplega obroka in jedilnica, novi pisarniški prostori in sanitarije.

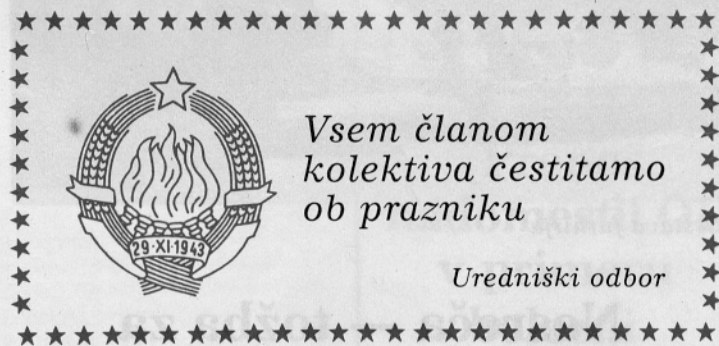
Upravičeno torej pričakujemo mnogo boljše pogoje dela, s katerimi bomo dvignili storilnost. Kljub vsemu se in se moramo zavedati, da samo ugodni pogoji za delo še zdaleč niso vse.

Zavedati se moramo, da bomo le s skupnimi močmi in s čimvečjim prizadevanjem vsakega posameznika dosegli kontinuiran razvoj, tako na področju filtracije kot tudi strojegratnje, kar je naša osnovna dejavnost in usmeritev.

Trg je neizprosno in zahteva na vsakem delovnem mestu celega človeka, doraslega nalogam, ki jih opravlja.

In kaj napisati za konec? Vsi skupaj si želimo, da bi čimprej začeli delati v novih proizvodnih prostorih, da bi tam nadaljevali z delom, s katerim so začeli naši predniki. Naša naloga pa je ne le nadaljevati, temveč tudi vsak po svojih močeh čimveč prispevati za boljši jutri posameznika in s tem tudi celotne družbe. Tako našim naslednikom ne bo treba iskati dela izven Bohinja v tolišnem obsegu kot sedaj.

M. K.

Vsem članom
kolektiva čestitamo
ob prazniku

Uredniški odbor

Popravljanje furniranih površin

Krožki za izboljšanje proizvodnje

V mesecu oktobru je Raziskovalna skupnost občine Radovljica ob dnevu inovatorjev organizirala predavanje o organizaciji krožkov za izboljšanje proizvodnje. Predavanja sva se udeležili dve članici sveta za ustvarjalnost. Predavanje je vodil Bojan Možina, mag.

Krožki za izboljšanje proizvodnje so pri nas nova delovna metoda in nov okvir množične inovativne dejavnosti. Spodbudili naj bi najširši krog delavcev za iskane poti do boljše proizvodnje, boljših izdelkov, boljše izrabo materialov ter za boljše in varnejše pogoje dela. Uvajanje krožkov v OZD pa seveda terja določeno znanje in želje za premostitev težav in problemov kot so produktivnost, kakovost izdelkov, slabo gospodarjenje s sredstvi in opremo ter pomanjkanje inovacijskih prizadevanj.

Dejavnost v krožkih mora delavcem zagotavljati demokratično vključevanje v upravljanje delovnega procesa. Ne more pa nadomestiti vodenja in organizacije dela, vendar mu je v veliko pomoč. Potrebno pa je krožke organizirati tako, da med sodelujočimi ne pride do užaljenosti ali drugačne osebne prizadetosti. Seveda je to prostovoljna skupina, ki se

redno sestaja s skupnimi prizadevanji za čimboljše rezultate dela. V krožku naj bi sodelovalo od 5 do 12 delavcev, ki opravljajo podobne delovne naloge in imajo pri delu podobne interese.

V nadaljevanju nam je tov. Možina nanizal samo organizacijo krožkov ter izkušnje, ki jih imajo že nekatere delovne organizacije pri nas. Poudaril je, da delo v krožkih daje delavcem predvsem motivacijo za delo, stalno pridobivanje znanja, boljše medsebojno sodelovanje, predvsem pa večje zadovoljstvo posamezniku, da je tudi sam pripomogel k boljšim rezultatom.

V današnjih stabilizacijskih in težkih pogojih gospodarjenja bi bilo koristno razmisliti o taki obliki večjega sodelovanja; saj nam je večini delavcev edini vir dohodka delo, ki ga združujemo v DO. Torej, če so rezultati DO boljši, je lahko boljši tudi naš standard.

Bernard

Sestava furnirja

Nesreča — tožba za odškodnino

Sreda je, tri dni pred božičem. Potrebno je narediti podstavek za smrečico. Vse to pa se najbolj naredi med delom. Pa glej ga šmenta, ravno tedaj pride naokrog obratovodja in po krajšem razgovoru z njim se delavec odpravi nazaj na svoje delovno mesto k stiskalnici.

V tem trenutku je viličar z obračalne mize nesel napolnjene modele. Po končanem razgovoru se je delavec obrnil in ne da bi pogledal, kje je viličar, stopil naprej. Tedaj se je viličar z vzvratno vožnjo oddaljil od stiskalnice in se začel obračati. Prav takrat se je pot viličarja križala s potjo delavca, ki se je od razgovora z obratovodjem vračal na svoje delovno mesto pri stiskalnici.

Voznik viličarja je sicer stikalo že prestavil za vožnjo naprej, vendar pa se je vozilo zaradi vztrajnosti premaknilo še malo nazaj in pri tem zapeljalo delavcu na stopalo v smeri prstov proti gležnju. Po tem dogodku smo odšli v delavsko sobo, si ogledali po-

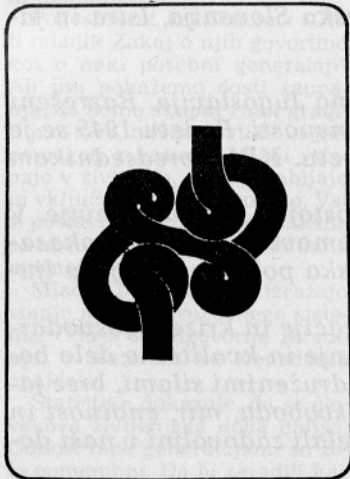
škodbo in ugotovili, da je delavcu potrebna zdravniška pomoč. Vprašali smo ga, če naj ga kdo spremlja, vendar pa je odgovoril, da bo šel sam. Preko tirov je odšel v zdravstveni dom, od koder ga je zdravnik poslal v bolnišnico Jesenice.

Naslednji dan je delavec prišel po nezgodni list, v katerem je bilo zapisano, da se je po razgovoru z menoj obrnil okrog in ne da bi pogledal, stopil naprej in to ravno pred zadnje kolo viličarja.

Po nesreči je delavec zahteval odškodnino. V svojem zahtevku pa je kot obremenilno okoliščino za TO navedel, da ga na poti k zdravniku ni nihče spremljal (čeprav je spremstvo sam zavrnil), da je moral sam z avtomobilom v bolnišnico na Jesenice in da je bil pravi čudež, da je prišel brez nezgode tja. Menim, da tega ni mogoče naprtiti svojim sodelavcem, če niti zdravnik ni mogel ugotoviti, kako je huda poškodba in ni odredil prevoza z rešilcem, kako naj

bi potem to ugotovili mi kot laiki. Nadalje je navajal, da viličar ne bi smel voziti vzvratno. Žalostno je, da se šteje za šoferja — voznika viličarja, pa ne ve, da delo viličarja zahteva veliko vzvratne vožnje, ko naklada in se vrača. Pri vzvratni vožnji je voznik viličarja gledal v smer vožnje, ko pa je stikalo preklopil za vožnjo naprej, je preusmeril tudi pogled, torej je spet gledal v smer vožnje. Kljub temu, da je bil viličar že vklopljen za vožnjo naprej, pa je zaradi vztrajnosti in rahlega zaviranja zaradi narave dela — posipanje iso-spana v modelih, premaknil še za približno 30 cm, prav v tem trenutku pa je delavec nepremišljeno stopil pod zadnje kolo.

Delavec je prav tako zatrjeval, da je prikrajšan za športno udejstvovanje; da je pred poškodbo igral nogomet, aktivno planinaril — priložil planinsko izkaznico, da je bil član hokejskega kluba — tudi priložil izkaznico, itd. Zaradi operacije — odstranitve poškodovanega prsta že iz otroških let sedaj šepa, zato mora nositi vložek in ima bolečine ter estetski videz amputacije. Že pri prošnji za sprejem v delovno razmerje je navedel, da ne more delati pri gradbenem podjetju zaradi čevljev, ki ga ovirajo. Pri nas pa je bil na delu v glavnem v natikačih. Zatrjeval je še, da je prikrajšan na dodatnem zaslužku, saj ni mogel v popoldanskem času opravljati raznih del.

V času pred nesrečo je bil zaradi poškodbe iz otroških let delno nesposoben za vojaško službo. V času med nesrečo in operacijo pa je bil na vojaški komisiji priznan za trajno nesposobnega.

18. septembra sem bil pozvan kot priča na sodišču v Kranju. V času pričanja ni bilo v dvorani nobenega zastopnika LIP-a, kar se mi zdi neodgovorno.

Vprašanja so bila le, kako je hodil pred nesrečo, če je tedaj kaj šepal. Kako je bil obut na delu in kako je obut prihajal na delo in pri hoji v naselju. Na moje izjave je njegov advokat izjavil, da sem sovražno nastrojen proti njemu. Mislim, da ni pošteno, da je priča izpostavljena, če pove pošteno, pa to tožitelju ni prav.

Smatram, da bi zastopnik LIP-a moral biti prisoten, da bi se lahko tudi razčistila katera druga vprašanja, ki bi pomagala osvetliti celo zadevo. Tako pa se kaj malo upošteva pričanje, da je vseeno, če bi pričali ali ne, saj ima tožitelj vedno prav.

Bijol Franc

Zvočno izolacijsko vratno krilo

Ekonomsko nuja vsake OZD je organiziranje raziskovalno-razvojne dejavnosti v takšni smeri, da producira nove ideje, na osnovi novih idej pa novo uporabno znanje, to je invencije.

Invencije, uporabljene v gospodarske namene, so inovacije.

Zvočno izolacijsko krilo, odgovarjajoče novim predpisom o zvočni izolativnosti vratnih kril je že invencija, vsaj pri nas, saj je bil podeljen patent. Patent je javna listina, zato je vsebina vsakomur dostopna, torej tudi znanje, ki ga vsebuje ta listina.

Ena vrsta znanja je vsebovana v invenciji — v patentu v našem primeru. Takšna vratna krila so v naših konkurenčnih deželah Evrope že dalj časa poznan izdelek. Ta vrsta znanja niti ni tako nedostopna kot se zdi. Druga vrsta znanja pa je obvladovanje tehnologije za tak izdelek. Prenos tehnologije je torej prenos znanja. Tehnologija je zelo dragoceno blago. To kaže praksa. Ni mogoče v vseh slučajih preiti na zastojkarsko uporabo tehnologije oz. na prosto uporabo. Tehnološko znanje ima torej naravo redke dobrine, to pa daje dobri vrednost.

In v tem je zadeva. Imamo znanje potrjeno z javno listino, imamo izdelek na osnovi tega znanja, ki se mu pravi zvočno izolacijsko krilo (lahko tudi z oznako ZI-02), imamo pa še nekaj, kar je vmes, to je tehnološki postopek oz. začetek tehnološkega znanja s težavami, ki jih lahko smatramo kot začetniške na tem področju. In ravno teh začetniških težav je preveč. Nevede so prišle nad nas kot posledica nesistemskega dela.

Vratno krilo kot izdelek se morda zdi enostavno, nazadnje pa priznavamo, da zahteva precejšnje tehnološko znanje (kot že rečeno je to skupek znanja, ki ima lahko za zaščito patentno listino ali kak drug dokument in skupek znanja o tehnologiji). To zadnje moramo v celoti osvojiti v lastni hiši.

Kaj pa je tisto, kar nam zaradi nesistematskega pristopa povzroča preveč začetniških težav?

Poskusimo po vrsti. Ker smo v fazi uvajanja izdelka v proizvodnjo, je potrebno upoštevati osnovna načela (preizkušen model): načrtovanje —

pripravljalna dela — proizvodni proces — proizvod.

1. Načrtovanje

Ne gre le za potrjeno idejo, važno je idejo oz. patent usposobiti za proizvodnjo

2. Pripravljalna dela

Med pripravljala dela spada kot najvažnejši element tehnološki izdelek:

- vpeljanost izdelka
- tehnološka prilagodljivost
- vrsta predpisanih materialov
- montaža oz. sestava.

No, med pripravljala dela spada še marsikaj:

- preizkušanje dejanskih parametrov izdelka
- definiranje konstrukcije
- priprava priprave proizvodnje z vsemi aktivnostmi ipd.

3. Proizvodni proces

Najprej je to poskusna proizvodnja, ki lahko ob primerni pripravljenosti pomeni že »nulto« serijo. Namen takšne serije je v tem, da vsaj v grobih okvirih spremljamo pretok v tehnološkem smislu in preverjamo tehnološkičnost.

4. Proizvod (izdelek)

Sedaj smo pridobili inovacijo. V kolikor smo uspešni s prizadevanji, potem lahko hitro zaključimo z »nulto« serijo. Sledi redna proizvodnja — rezultat pa naj potrdi tržišče.

S temi štirimi vrstami pripomb želim opozoriti na osnovna pravila »igre«. Vedeti pač moramo, da serijska proizvodnja ni več ideja, ki se jo lahko popravlja ali oblikuje od danes na jutri, pač pa vsebuje določene zakonitosti v organizaciji dela in tehnologiji, ki vsaj na začetku, kadar izdelek prirejamo proizvodnemu procesu, neminovno veljajo v vsej svoji enkratnosti.

Avtor naj »zapusti« svojo inovacijo takrat, ko je ideja postala predmet redne proizvodnje (mala ali velika serija). Takšni povezavi med razvojno dejavnostjo, pripravo proizvodnje in proizvodnjo lahko rečemo organska povezava.

Vsemu pisanju navkljub smo dobili nov izdelek — izolacijsko vratno krilo. Pridobili smo tudi nekaj tehnološkega znanja. Četudi so to skromni začetki, vendar to je know-how. Zavedajmo se tega, saj ima svojo ceno, tudi tržno in ekonomsko vrednost, ki ne izgublja.

Magister

Sklepi samoupravnih organov

Delavski svet DO (5. 11. 1985)

1. Obravnaval je rezultate 9-mesečnega poslovanja in ugotovil, da je delitev opravljena v skladu z zakonskimi določili. Obračun je posredoval v sprejem zborom delavcev.

2. Sprejel je sklep o povišanju vrednosti točke, ki znaša 2,40 din. Sočasno je sprejel tudi rebalans plana čistega dohodka tako, da znaša OD na pogojnega delavca mesečno 42.000 din, čisti dohodek na pogojnega delavca pa 70.000 din.

Sklep o povišanju vrednosti točke velja od 1. 11. 1985 dalje.

3. Obravnaval je pripombo TO Mojstrana na predlog smernic plana za leto 1986, vendar je DS osvojil predlog, ki je bil v obravnavi in ga v taki obliki posredoval v sprejem zborom delavcev.

4. Na predlog delovnega koledarja za leto 1986 ni bilo pripomb, zato ga je DS posredoval v sprejem zborom delavcev.

5. Potrdil je novo višino dnevnic in kilometrine, ki velja od 4. 11. 1985.

6. V izvršilna organa DS je iz TO Tomaž Godec imenoval — v odbor za gospodarjenje Janka Ravnika — v odbor za splošne zadeve, družbeni standard in obveščanje Toneta Konciljo.

7. Na osnovi stališč delavskih svetov TO je predlagal zborom delavcev, da se zavarovalna premija za kolektivno nezgodno zavarovanje poviša na 150,00 din mesečno in da se vključi v to zavarovanje tudi naravna smrt.

8. Sprejel je sklep, da se stanovanja v stanovanjski stavbi v Kranjski gori, Borovška 106 prodajo strankam, ki v njej prebivajo. Z njimi naj se sklenejo kupoprodajne pogodbe.

9. DS se je strinjal s predlogom javne otvoritve proizvodnih objektov v TO Filbo in TO Podnart, ki bo v TO Podnart 22. nov. 1985 popoldan, v TO Filbo pa 23. nov. dopoldan.

V komisijo za pripravo programov otvoritve so bili imenovani: Peter Debelak, Stane Koselj in Jure Ravnik.

Delavski svet TO Rečica (30. 10. 1985)

1. Obravnaval je inventurni elaborat za obdobje julij—september 1985 in ga preložil na naslednje zasedanje DS. Odgovorni osebi za izdajo materiala iz skladišča gotovih izdelkov in skladišča pomožnega materiala pa sta dolžni DS pismeno obrazložiti, zakaj je do ugotovljenih razlik prišlo.

2. Obravnaval je rezultate gospodarjenja v obdobju januar—september 1985 in ugotovil, da so rezultati skromni in mnogo slabši od lanskega leta, zato je za izboljšanje stanja sprejel naslednje ukrepe:

— poiskati notranje rezerve zlasti v boljšem izkoristku surovin in reprodukcijskih materialov;

— poostri vhodno, medfazno in končno kontrolo materialov in izdelkov;

— izboljšati izkoristek delovnega časa, povečati odstotek normiranega dela,

— prestrukturirati proizvodnjo v tem smislu, da se forsira proizvodnja oblog na račun proizvodnje B-6 in SM-5, vsled česar bodo nujnečasne premestitve zaposlenih iz obrata vrata v obrat žaga;

— poostri disciplino ter rigorozno ukrepati proti kršiteljem (neopravičeno zapuščanje delovnih mest, uživanje alkohola, pretepi, tatvine);

— prodajna služba naj predvidi nove akcije za boljšo prodajo vrat na domačem in tujem trgu.

3. DS je bil seznanjen s pregledom preseganja normativov v obdobju april—september 1985 in nanj ni imel pripomb.

4. Potrdil je nove izkustvene normative za furnirnico, stiskalnico in oddelek SM v predloženi obliki. Normativi veljajo od 4. 11. 1985 dalje. Izmenovodje so po katalogu del in nalog dolžni skrbeti za točno evidenco porabljenega časa izdelave. Obenem DS zadolži pripravo proizvodnje, da zaposlene v teh oddelkih seznanji s sprejetimi normativi.

5. Potrdil je inventivni predlog Tomaža Puca »podaljšanje mase pri zarezovanju za prijemno ploščico na stroju Dingenoto« ter mu odobril izplačilo enkratne odškodnine v višini 13.264.— din.

6. Potrdil je nove cene malic in kosil v višini: malice — tuji 300.— din, kosila 500.— din, z veljavnostjo od 1. 11. 1985 dalje.

7. Zborom delavcev predlaga, da se zavarovalna premija za kolektivno nezgodno zavarovanje zaposlenih zviša od sedanjih 50.— din na 150.— din.

8. Prošnjo za varstvo pravic delavca Janeza Skaliča in Dušana Bajca je DS odstopil komisiji za vrednotenje zahtevnosti dela, da ponovno pregleda in oceni dela in naloge, ki jih imenovana opravljata.

9. Radio klubu Pokljuka je za dobiček na srečolovu odobril 15 kom izrezov mahagonij in 1 voz žagovine.

Delavski svet TO Podnart (31. 10. 1985)

1. Ugotovil je, da je začasna razporeditev dohodka opravljena v skladu z veljavnimi samoupravnimi splošnimi akti in družbeno usmeritvijo, zato je dal obračun I—IX v obravnavo in potrditev zboru delovnih ljudi

2. V 8-dnevno javno obravnavo je dal predlog sistemizacije del in nalog in predlog spremembe ocen del in nalog;

3. Obravnaval je poročilo inventurne komisije za obdobje julij—september 1985 in sprejel naslednje sklepe:

— Inventurne razlike po posameznih šifrah so v mejah dovoljenih manipulacijskih razlik

— Priznavamo knjiženje inventurnih viškov izdelčnih v znesku 7.197,12 din v dobro izrednih prihodkov

— Priznavamo knjiženje inventurnih manjkov materialnih v znesku 116.730,00 din v breme izrednih odhodkov

— Priznavamo knjiženje inventurnih manjkov izdelčnih v znesku 622.404,57 din v breme izrednih odhodkov

4. Potrdil je predlog cenika za žagan les, ki je bil formiran na pobudo poslovodnih organov v skladu s Pravilnikom o oblikovanju cen proizvodov in storitev, cene se uveljavijo oziroma prijavijo skupnosti za cene po določenih odloka iz Ur. lista SFRJ št. 51/85;

5. Topli obrok za tuje se poveča na 350 din, zaposleni pa prispevajo po 50.— din za malico na dan od 1. 11. dalje;

6. V civilno zaščito je imenoval Ličar Silvo in Rakovec Branko;

7. Sprejel je sklep, da se od TO Mojstrana odkupi cepilko 1100 in nabavi dve termoakumulacijski peči;

8. Predlaga, da se zavarovalna premija za kolektivno nezgodno zavarovanje poviša na 150,00 din mesečno in predlog posreduje v sprejem zboru delovnih ljudi;

9. Obravnaval je prošnje ŠD Jesenice — sankškega kluba in Smučarskega skakalnega kluba Triglav Kranj ter OŠ St. Žagar Lipnica za materialno pomoč in jih ugodno rešil. Prav tako je ugodno rešil prošnjo Mulej Jožeta, ki prosi za nakup 2 lesenih omar in 20 kom cementnih podstavkov za ozke tračnice.

Skupna disciplinska komisija je izrekla naslednje ukrepe:

V TO TOMAŽ GODEC Boh. Bistrica

Javni opomin

- Miri Odar
- Dragu Pikonu
- Maksu Kosu
- Janku Staretu
- Matiji Strgarju
- Jožetu Štendlerju
- Antonu Korošču
- Srečku Staretu
- Jožetu Staretu

Prenehanje delovnega razmerja

- Jožetu Cerkovniku (pogojno za 3 mesece)
- Pavlu Zalokarju (pogojno za 6 mesecev)
- Jožetu Rutarju (pogojno za 6 mesecev)
- Mirku Zalokarju (pogojno za 3 mesece)

V TO REČICA

JAVNI OPOMIN

- Janezu Marklju
- Romani Ambrožič
- Darinki Rekelj
- Štefanu Kušerju
- Ferdu Tolarju
- Gabrielu Gogali
- Alojzu Domitroviču

Denarno kazen

- Igorju Petermanu (5 %)
- Stanetu Nagodetu (10 %)
- Branku Medji (2 %)
- Francu Knaflju (10 %)
- Francu Remihu (10 %)

Prenehanje delovnega razmerja

- Rajku Žemvi (pogojno za 1 leto)
- Alojzu Zupančiču (pogojno za 3 mesece)
- Antonu Horvatu (pogojno za 10 mesecev)
- Jožetu Zajcu
- Gabrielu Gogali (pogojno za 1 mesec)
- Štefki Fister (pogojno za 2 meseca)
- Lojzki Lavtar (pogojno za 2 meseca)
- Janezu Žumerju (pogojno za 2 meseca)
- Darinki Gaberšček (pogojno za 6 mesecev)
- Martinu Pesjaku

V TO MOJSTRANA

Javni opomin

- Marku Klariču
- Niku Kosiču

Prenehanje delovnega razmerja

- Borutu Robiču

V TO PODNART

Javni opomin

- Borku Pajiču
- Jožetu Intiharju
- Šefiku Hadiču
- Stanku Šolarju
- Dragoljubu Miladiču

Denarno kazen

- Petrislavu Stanišiču (5 %)
- Biljani Mohorič (5 %)

Prenehanje delovnega razmerja

- Borisu Kopaču

Zbori občinske skupčine Radovljica so zasedali

Na 34. ločenih sejah vseh treh zborov občinske skupčine Radovljica, 13. novembra so delegati razpravljali o osnutku družbenega plana občine Radovljica za obdobje 1986—1990, h kateremu so imeli več dopolnil in pripomb svoje delegatske baze. Potrdili so tudi osnutek sprememb in dopolnil poslovnik občinske skupčine Radovljica in spremembe 13. člena družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji. Na osnovi širokih predhodnih razprav v vseh DPO in na izvršnem svetu so sprejeli stališča v zvezi z materialnim stanjem SIS družbenih dejavnosti v občini Radovljica. Sprejeli so tudi predlog sprememb in dopolnitev periodičnega delovnega načrta vseh treh zborov skupščine občine za četrto tromesečje 1985.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti občinske skupčine Radovljica pa sta na ločenih sejah sprejela osnutek odloka o ureditvi določenih vprašanj s področja zasebne obrti, osnutek odloka o davku na promet nepremičnin v občini Radovljica in osnutek odloka o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za investicije v proizvodnji hrane in sredstev za občinske blagovne rezerve v letu 1986.

Na svoji ločeni seji pa so delegati zbora krajevnih skupnosti poleg tega sprejeli tudi predlog odloka o financiranju krajevnih skupnosti in sklep o imenovanju nove ulice v Bohinjski Bistrici z imenom: Ulica Jeseniško-bohinjskega odreda.

Prenos nadomestil OD v primeru bolezni nad 30 dni veljaven od 1. 1. 1986

Predsedstvo skupčine občinske zdravstvene skupnosti Radovljica je v sodelovanju s skupno strokovno službo SIS družbenih dejavnosti sklicalo 7. novembra posvet z direktorji in vodji splošnih sektorjev ter kadrovske službe. Posveti so bili posebej za vabljeni iz združenega dela za radovljiško območje in za bohinjsko in blejsko območje. Cilj teh posvetov je bil seznanjen in predstavitev akcije za prenos stroškov nadomestil osebnih dohodkov v primeru bolezni nad 30 dni v organizacijah združenega dela. Gradivo so sicer dobili v vseh OZD že konec septembra, vendar pa bodo razprave z odločitvami delavcev trajale do konca tega meseca. Če se bodo vsi delavci opredelili za takšno odločitev, bo prenos nadomestil osebnih dohodkov veljal od 1. januarja 1986.

Kaj so pokazali rezultati devetih mesecev?

V obračunih poslovnega uspeha za leto 1985 je v primerjavi s preteklim letom nekaj sprememb v zajemanju podatkov zaradi spremembe zakona o celotnem prihodu. Že takoj v začetku moramo poudariti, da so podatki v tem poročilu za preteklo leto, ki so primerljivi s podatki za leto 1985, preračunani po predpisih za obračun dohodka, ki veljajo za leto 1985. Tako so podatki vsebinsko medsebojno primerljivi in kažejo dejansko razliko v poslovanju leta 1985 do 1984.

Spremembe pri ugotavljanju in delitvi dohodka v letu 1985 so v tem, da bremenijo stroške porabljenih sredstev, nekateri stroški, ki so se po prejšnjem predpisu pokrivali iz dohodkov in sicer: amortizacija nad predpisanimi stopnjami, obresti od obratnih sredstev, stroški plačilnega prometa in bančnih storitev ter del stroškov delovne skupnosti.

Podatki za leto 1985 so tudi razširjeni še na novo temeljno organizacijo Filbo. Primerljivi podatki za leto 1984 so zajeti samo za prejšnjo DO Filbo, podatki za leto 1985 pa seveda skupaj z bivšim kovinskim obratom TO »Tomaž Godec«.

Poslovanje v letu 1985 spremljajo precejšnje težave. Nestabilne cene in močne podražitve proizvodnih materialov onemogočajo normalno spremljanje prodajnih cen naših izdelkov, kar se najbolj negativno odraža pri prodaji v izvoz. Tudi slaba tržna situacija pri stavbnem pohištvi, predvsem pri podbojih in sobnih vratih, povzroča naraščanje zalog in seveda vpliva tudi na zmanjšanje intenzivnosti pri proizvodnji. Pri stavbnem pohištvi je situacija še toliko slabša, ker istočasno z nazadovanjem povpraševanja na domačem tržišču, nazaduje tudi v izvozu. Manjša stanovanjska gradnja doma in tudi v Zap. Nemčiji ima močan vpliv na upadanje prodaje vrat. Enako kot pri stavbnem pohištvi, nazaduje povpraševanje tudi pri sobnem pohištvi, kjer so zaloge tudi nadpovprečno porasle. Boljši in normalnejši je tržni položaj pri opažnih ploščah in oblogah, vendar pa so pri opažnih ploščah težave v proizvodnji zaradi vzdrževalnih del in investicijskih posegov. Posebni problem so vhodna in garažna vrata v TO Mojstrana, kjer je bila in tudi je še tržna situacija ugodna, pa zaradi raznih težav (bolovanja, investicija in drugo), proizvodnja ni tekla normalno. Zadnja dva meseca so tudi proizvodni rezultati boljši, vendar zamujenega ne bo več možno nadoknaditi.

V nadaljevanju pa prikaz podatkov o poslovanju po temeljnih organizacijah in obračunskih področjih.

Celotni prihodek

Celotni prihodek za delovno organizacijo kot celoto je v razmerju do enakega obdobja preteklega leta za 71,9 % večji, kar je ugodnejše kot ob polletju, ko je povečanje znašalo 68,2 %. Nad povprečjem delovne organizacije znaša porast v TO Podnart za 102 % in TO Filbo 344,9 %, ostale TO pa so pod povprečjem. Tudi TO »Tomaž Godec« je dejansko dosegel celotni prihodek v razmerju z letom 1984 z indeksom 173,1, če od lanske realizacije odštejemo promet kovinskega obrata, ki je v letu 1985 v obračunu TO Filbo.

V devetih mesecih leta je doseženi celotni prihodek za DO v celoti izpod letnega plana za 2,5 %, vendar je pri tem realizacija naših proizvodov izpod plana za 6,5 %, realizacija trgovskega blaga in materiala za 4,9 % izpod plana, drugi prihodki pa za 100,2 % iznad plana. Vrednostni plan realizacije proizvodov sta presegli samo TO »Tomaž Godec« za 2,7 % in TO Podnart za 0,6 %, čeprav celotni prihodek kaže preseganje plana tudi pri TO Mojstrani in TO Filbo, vendar se to preseganje nanaša na realizacijo trgovskega blaga in materiala ter drugih prihodkov.

Primerjava celotnega prihodka s preteklim letom in s planom za leto 1985 je sledeča (v tisoč din):

TO	doseženi celotni prihodek	indeks	
		1985 1984	1985 plan
»Tomaž Godec«	1.836.828	163,8	109,3
Rečica	1.836.284	157,4	90,3
Mojstrana	337.786	157,7	101,8
Podnart	341.722	202,0	107,1
Filbo	407.266	444,9	102,1
Trgovina	688.357	164,6	82,2
DSSS	199.641	190,7	104,4
LIP skupaj	5.647.884	171,9	97,5

Podatki o izvozu so sledeči (v tisoč din):

TO	doseženi izvoz	indeks	
		1985 1984	1985 plan
»Tomaž Godec«	855.548	140,6	96,9
Rečica	350.536	114,3	62,6
Mojstrana	65.520	145,2	127,6
Podnart	57.960	111,9	149,2
Filbo	9.943	—	—
LIP skupaj	1.339.507	132,4	87,3

Iz gornje tabele je razvidno, da je izvoz močno izpod plana, iz nadaljnje tabele pa je razvidno, da je tudi delež izvoza v celotnem prihodu precej nižji kot preteklo leto in kot je bilo predvideno s planom:

TO	% izvoza v celotnem prihodu		
	30. 9. 1985	30. 9. 1984	plan 1985
»Tomaž Godec«	46,6	54,2	41,4
Rečica	19,1	26,3	27,5
Mojstrana	19,4	21,1	15,7
Podnart	17,0	30,6	12,2
Filbo	2,4	—	—
LIP skupaj	23,7	30,8	26,5

Na slabši prikaz celotnega prihodka je vplivala tudi povečana neplačana realizacija, ki je tudi negativno vplivala na doseženi dohodek, predvsem pri TO Mojstrani in TO Filbo (v tisoč din):

	neplačana realizacija	
	30. 9. 1985	1. 1. 1985
»Tomaž Godec«	202.630	133.537
Rečica	71.990	74.867
Mostrana	12.480	3.515
Podnart	14.501	19.417
Filbo	18.081	4.926
Trgovina	4.713	564
LIP skupaj	324.395	236.826

Porabljena sredstva

Porabljena sredstva so materiali, porabljeni za proizvodnjo prodanih proizvodov (DIS stroški) in splošni režijski stroški (FIS stroški). Kljub neugodnim vplivom podražitve izdelavnih materialov je delež porabljenih sredstev v celotnem prihodu ugodnejši kot leto prej. V letu 1984 je znašal delež stroškov 75,6 % celotnega prihodka, v letu 1985 pa 74,0 %. Pri tem pa so nadpovprečno porasli splošni režijski stroški od 17,5 % v letu 1984 na 21,8 % v letu 1985. Nadpovprečno so porasli stroški vzdrževanja strojev in naprav, prodajni stroški, amortizacija, prevozniki stroški, potni stroški, tekoča goriva in obresti od obratnih sredstev.

Dohodek

Ostane celotnega prihodka po pokritju porabljenih sredstev je dohodek. Dohodek je najosnovnejše merilo uspešnosti poslovanja. Uspešnost poslovanja najbolje merimo s primerjanjem doseženega dohodka z drugimi. Ta čas na žalost še nimamo podatkov o drugih, toda če povzamemo podatke od polletja 1985, potem lahko ugotovimo, da je uspešnost naše DO boljša kot v povprečju pri lesni industriji Slovenije in nekaj slabša kot v povprečju gospodarstva Slovenije. Podatki o doseženem dohodku so sledeči:

TO	doseženi dohodek na zaposlenega 30. 9. 1985	indeks	
		1985 1984	1985 plan
»Tomaž Godec«	1.340.623	186,2	116,4
Rečica	1.443.651	179,5	102,1
Mojstrana	984.500	157,2	93,4
Podnart	1.181.539	193,5	109,3
Filbo	1.067.504	223,1	88,2
Trgovina	1.567.692	183,1	108,1
DSSS	1.031.962	185,5	97,0
LIP skupaj	1.283.498	180,6	105,4

Dohodek v primerjavi z drugimi za obračun 30. 6. 1985 je sledeč:

	doseženi dohodek na zaposlenega	primerjava LIP=100
LIP Bled	708.212	100,0
lesna industr. SOZD GLG	629.303	88,9
lesna industr. Slov.	650.903	91,9
gospodarstvo Slov.	768.968	108,6
ind. stavb. pohištva SFRJ	369.909	52,2

Doseženi dohodek po obračunu 30. 9. 1985 je sledeč (v tisoč din):

TO	doseženi dohodek	indeks	
		1985 1984	1985 plan
»Tomaž Godec«	565.743	167,5	112,7
Rečica	463.412	180,6	102,4
Mojstrana	80.729	165,2	89,1
Podnart	89.797	193,5	106,5
Filbo	118.493	369,7	85,9
Trgovina	40.760	190,4	108,1
DSSS	109.388	191,3	102,8
LIP skupaj	1.468.322	183,5	104,0

Obveznosti iz dohodka

Obveznosti iz dohodka se nanašajo na razne obveznosti po zakonu (davek iz dohodka) in obveznosti po sam. sporazumih za razne SIS in drugo. Obveznosti so v letu 1985 bolj obremenjevale dohodek kot v letu 1984 in sicer 21,9 % od dohodka v letu 1985 ter 21,2 % v letu 1984. Najbolj so narasle obveznosti za pokojninsko-invalidsko zavarovanje, za zavarovalne premije, vodni prispevek, davek iz dohodka in prispevek za gozdne ceste.

Obveznosti iz dohodka (brez stroškov delovne skupnosti, ki so znašale 4,2 % manj kot je bilo planirano), so znašale (v tisoč din):

	znesek obveznosti iz dohodka	indeks	
		1985 1984	1985 plan
»Tomaž Godec«	126.694	170,0	126,5
Rečica	105.564	190,9	145,5
Mojstrana	20.821	206,8	131,0
Podnart	20.535	196,5	134,1
Filbo	22.068	294,9	118,9
Trgovina	7.203	190,2	147,1
DSSS	18.703	226,0	128,9

Čisti dohodek

Ko iz dohodka pokrijemo vse obveznosti iz dohodka, pomeni ostanek čisti dohodek. Čisti dohodek je največji del, porabljen za osebne dohodke (približno dve tretjini), nato za skupno porabo, rezervni sklad in poslovni sklad.

Za osebne dohodke in sklad skupne porabe moramo upoštevati, kaj določajo naši samoupravni akti o delitvi čistega dohodka in določila družbenega dogovora in branžnega sporazuma o razporeditvi dohodka. Družbeni dogovor predvsem določa, da mora akumulacija hitreje naraščati od osebnih dohodkov in sklada skupne porabe ter da se morajo osebni dohodki gibati v skladu z doseženimi rezultati poslovanja.

Za razporeditev čistega dohodka lahko ugotovimo, da je opravljena v skladu z navedenimi načeli, saj je dohodek za delovno organizacijo kot celoto v razmerju do leta 1984 večji za 83,5 %, osebni dohodek in sklad skupne porabe pa večji za 73,9 %. Osebni dohodki in skupna poraba na delavca znašajo 73,9 % več kot v letu 1984, akumulacija na delavca pa 123,8 %.

Podatki o doseženem čistem dohodku so sledeči:

TO	doseženi čisti dohodek	% izločitve za					
		indeks		osebne doh. in skup. por.		za akumulacijo	
		1985 1984	1985 plan	1985 1984	1985 1984	1985 1984	1985 1984
»Tomaž Godec«	382.873	171,4	111,0	72,4	82,5	27,6	17,5
Rečica	313.933	179,0	93,6	66,8	70,6	33,2	29,4
Mojstrana	50.590	151,3	77,5	91,8	82,6	8,2	17,4
Podnart	60.411	198,1	100,7	77,2	81,5	22,8	18,5
Filbo	84.717	344,8	81,3	89,7	85,0	10,3	15,0
Trgovina	29.239	194,4	102,6	64,7	70,8	35,3	29,2
DSSS	89.158	187,8	99,5	100,0	100,0	—	—
LIP skupaj	1.010.921	183,9	98,3	75,6	79,9	24,4	20,1

Do kdaj se bomo učili na napakah?

Pripombe k nadaljevanju obravnave osnutka družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1986—1990

Zvezna administracija se pri pripravi letošnjih dokumentov ni posebno izkazala. Tipičen primer je osnutek družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1986—1990, ki ni nikogar zadovoljil.

Osnutek je še vedno pol želja brez pravih ekonomskih utemeljitev.

Potrebujemo plan, ki bo rešil naše osnovne probleme in bo potegnil gospodarstvo iz mrtvila in to takoj, saj smo na pragu novega srednjeročnega obdobja. Na koncu obdobja je za vse prepozno kot to poskušamo sedaj nadoknaditi zamujeno brez uspeha.

Reševanje gospodarstva z vedno novimi administrativnimi predpisi ni dalo pričakovanih rezultatov.

Tudi novi osnutek plana je delan po stari metodi.

Če bi redno pričakovali nov način dela, bi že sedaj morali vedeti za pogoje gospodarjenja za prihodnje leto, v grobih pa za vse prihodnje srednjeročno obdobje, mi pa ne vemo niti za mesec vnaprej. Po dosedanjih izkušnjah se bojimo, da bomo nadaljevali z neperspektivno ekonomsko politiko, ki nas vodi iz težave v težavo.

Osnutek plana se bistveno ne razlikuje od plana za to srednjeročno obdobje, katerega pa nismo niti približno izpolnili.

Če je zvezna administracija prepričana v uspeh svojega planiranja, naj se že vnaprej odpo-ve rebalansom planov in drugih intervencijskih zakonov z deviznega in drugih področij.

Verjetno sama sebi ne verjame, nas pa prepričuje.

Pravzaprav ni toliko važno, kaj je zapisano v planu, važnejši so ekonomski ukrepi in splošni pogoji gospodarjenja.

Plan naj vzpodbuja hitrejši razvoj. Potrebujemo konkretne ukrepe ekonomske in razvojne politike za nadaljni razvoj gospodarstva.

Do kdaj se bomo učili na napakah? Omogočiti je potrebno nakup moderne tehnologije za hitrejši razvoj in odpiranje novih delovnih mest.

Glede na vztrajno padanje produktivnosti dela lahko ugotovimo, da imamo za sedanjo proizvodnjo preveč zaposlenih. Nad tem bi se morali zamisliti, saj imamo veliko nezaposlenih.

Ugotovimo lahko, da imamo le eno rešitev in sicer znatno povečanje celotne proizvodnje.

Pri uresničevanju skladnejšega regionalnega razvoja je treba povečati storilnost in gospodarnost manj razvitih z boljšo organizacijo dela in ne z vedno novimi investicijami, ki so velikokrat slabo izkoriščene.

Glede na vedno težjo gospodarsko situacijo, se moramo tudi tu obnašati bolj stabilizacijsko.

Združeno delo je prekomerno obremenjeno in zato pričakujemo zmanjšanje prispevkov tudi v sklad za nerazvite. Prispevali smo že ogromna sredstva in če niso bila smotrno uporabljena, ne moremo kar naprej tega podpirati na račun lastnega razvoja. Če bomo drugače ravnali, pomeni, da podpiramo slabo gospodarjenje. S siromašenjem dobrih gospodarjev na račun slabih si delamo slabo uslugo. Če bomo s tem nadaljevali, nam tudi lepo izdelan plan ne bo veliko koristil.

Ali bomo nadaljevali s skupnimi razvojnimi programi, ki bodo pobrali pretežni del denarja za investicije z vsemi mogočimi ugodnostmi? Ostali pa naj v težkih pogojih zbirajo sredstva za te programe. Ali naj se zopet krepi zvezna administracija in velikodušno deli zbrana sredstva?

Združeno delo naj se samo odloči za skupne razvojne programe, kjer vidi svoj gospodarski interes in ne zvezna administracija.

Vprašanje je, ali bomo uspeli odpraviti dosedanje napake in se hitreje vključiti v mednarodno delitev dela.

Govorimo o povečanju proizvodnje, siromašimo pa dobre gospodarje in jih drugače omejujemo. Pričakujemo znatno povečanje izvoza, pripravljamo pa zakon, ki bo še manj stimuliral izvoz, kritiziramo izgubarje ob tem pa jih neomejeno podpiramo. Za uspeh družbenega plana potrebujemo nove pogoje gospodarjenja, ki bodo združenemu delu dali večje možnosti razvoja.

Jordan Blažević

Dogovarjanje ne poteka tako kot bi želeli

Pripombe k poročilu delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o usklajevanju nekaterih aktov (o delovanju enotnega jugoslovanskega trga, o pospeševanju razvoja gospodarsko manj razvitih, o deviznem zakonu)

Z dosedanjim potekom dogovarjanja oziroma usklajevanja na zvezni ravni nismo zadovoljni, ker ne poteka, kot bi želeli. To pomeni, da obstajajo različni interesi posameznih delegacij, ki le-te težko uskladijo.

Glede na težko ekonomsko situacijo bi moral pri vseh prevladati skupni cilj in sicer večja proizvodnja, hitrejši razvoj in večji izvoz. Namesto tega prevladujejo lastni interesi, ki gredo na račun hitrejšega napredka cele države.

Prednost pred ustvarjanjem dohodka dajejo porabi. Iz tega sklepamo, da smo pozabili na dolgoročni program gospodarske stabilizacije.

Če hočemo napredovati hitreje, morajo prevladati ekonomski interesi in tržne zakonitosti, ne pa želje. Večina se poteguje za ugodnosti, dolžnosti pa prepuščajo drugim. Če ne bo prišlo do večje realnosti pri dogovarjanju, naših problemov ne bomo tako kmalu rešili.

Nikomur ni nerodno zahtevati, da mu solidarno pokriva mo slabo gospodarjenje in to izgube, zgrešene investicije in slabo delo.

Zavedati se moramo, da razvitejšemu delu države pojenjuje zagon in bo zato sredstev vedno manj.

Četudi pripravimo idealno delitev, stanja ne moremo iz-

boljšati, ker je dohodek, ki ga delimo, vedno manjši.

Zapiranje trga povzroča veliko škodo splošnemu razvoju posamezne regije in cele države. Nekateri mislijo, da si z zapiranjem trga pred konkurenco ostalih delajo uslugo, v resnici pa povzročajo veliko škodo svojemu razvoju.

Pri hitrejšem razvoju manj razvitih smo svojo nalogo opravili, saj smo v ta namen prispevali velika finančna sredstva. Če niso dala zelenih rezultatov, morajo prevzeti odgovornost tisti, ki s sredstvi razpolagajo. Če se sredstva nenamensko in nesmotrno trošijo, takega ravnanja ne moremo kar naprej podpirati. Pri nadaljnjem usklajevanju moramo vztrajati pri naših dosedanjih stališčih.

Ugotavljamo, da je ZIS vztrajen in ne odstopa veliko od svojega koncepta deviznega zakona. S stališča odločnosti bi ga lahko pohvalili, če bi bili prepričani, da ima pri tem prav. Ker pa v to močno dvomimo, ne odobravamo njegovega početja.

Videti je kot da se zavzema za posebne interese, ki niso v korist večjemu izvozu in s tem boljšemu gospodarjenju. Kako naj bo zakon dober, če bo po našem prepričanju dajal prednost uvozu pred izvozom. Večji izvoz pa je naša edina rešitev.

Zgleda, kot da se potegujemo za lastne republiške interese, čeprav se v bistvu zavzemamo le za večji izvoz, ki je v interesu cele države. V zakonu ne sme biti nobenih pooblastil, ki bi se lahko uporabljala po prosti presoji.

Končno ugotavljamo, da potrebujemo zakon, ki bo vzpodbujal k večjemu izvozu brez vsakega drugečnega dokazovanja in filozofiranja, ki nam nič ne koristi in predstavlja čisto izgubo časa.

Jordan Blažević

Nov lak za lakiranje pohištva

Že v lanskem letu smo pričeli pripravljati zamenjavo nitroceluloznega laka s kvalitetnejšim materialom, tako da bi dosegli boljšo, odpornejšo površino pri masivnem pohištvu. Zato smo preizkusili večje število SH in PU lakov domačih in tujih proizvajalcev. Glede na preizkušanje v lakirnici, testiranje v laboratoriju in končni izgled površine smo se odločili za poliuretanski lak italijanskega proizvajalca Sover. Toda kdaj pričeti z lakiranjem s kvalitetnejšim materialom, ko pa so zaloge pohištva precejšnje in programi nekompletni? Tako smo se v juniju na strokovnem teamu za pohištvo dogovorili, da pričnemo lakirati s PU lakom pohi-

štvo Bela, pri katerem so bile predvidene konstrukcijske spremembe — poenostavitve, dopolnitev omar z nadgradnjo ter izbran nov barvni ton.

Prva serija programa Bela je v izdelavi, v lakirnici pa že lakiramo s PU lakom. Največje težave nastopajo pri brušenju temeljnega laka. Lak se sicer dobro brusi, brušenje pa zahteva večjo natančnost in tako precej več časa. Pri brušenju nastaja veliko prahu, kajti PU lak ima skoraj 50 % suhe snovi, odsesovanje pri brusilnih mizah pa je bolj slabo; toda trud je poplačan, izdelek je kvalitetnejši in lepši.

Urankar

Aktivnost delovnih teles SZDL v preteklem mandatu

Pri občinski konferenci SZDL Radovljica in njenem predsedstvu je skupaj 32 raznih delovnih teles — koordinacijskih odborov, svetov in komisij. Predsedstvo OK SZDL je imelo v sedanjem mandatnem obdobju dveh let skupaj 23 rednih sej. Od teh sta bili dve zaradi slabe udeležbe nesklepni. Po oceni nadzorne komisije OK SZDL, so bili najbolj delavni koordinacijski odbori za kadrovska vpraša-

nja, za organizacijo proslav in prireditve, za SLO in DS, za družbene organizacije in društva, za varstvo okolja, za planiranje in stabilizacijo in za urejanje odnosov z verskimi skupnostmi. Nekaj teh teles, ki nimajo značaj stalnega organa, bi po predlogu nadzorne komisije brez vsake škode lahko tudi ukinili in jih zamenjali z občasnimi oblikami dela.

Kakovost je slika našega razvoja

Pripombe h gradivu »KAKOVOST — ELEMENT NAŠE GOSPODARSKE USPEŠNOSTI«

Na splošno lahko ugotavljamo, da imamo slabo kakovost, kar pomeni, da imamo slab razvoj, oziroma da slabo delamo. Kdo je temu kriv? Ali zaposleni v združenem delu ne znamo dobro delati ali so krivi pogoji dela, ki nam jih krojijo drugi?

Odgovor je verjetno oboji. Dobre gospodarjenja ne stmuliramo dovolj, izvoz prav tako vedno manj. Vedno več sredstev administrativno združujemo in nesmotrno trošimo: ZD ostaja vedno manj sredstev za posodobitev proizvodnje. Če bi uveljavili pravo ekonomsko politiko in tržne zakonitosti, bi kakovost hitro porasla. Dokler bo o vsem odločala ZA, ne moremo pričakovati bistvenih sprememb.

Pozdravljamo pobudo Gospodarske zbornice Slovenije za razpravo v skupščini ker s tem dajemo temu problemu večji pomen, čeprav ne pričakujemo, da se bo stanje v združenem delu zaradi te razprave bistveno spremenilo, ker samo ugotavljanje je premalo. Na vedno bolj iztrošenih strojih in mnogokrat s surovinami slabe kvalitete je težko delati kvalitetne izdelke. Če hočemo slediti razvitemu svetu, moramo delati vedno hitreje in vedno bolj kvalitetno.

Za enako kvaliteto potrebujemo enake pogoje dela kot jih imajo razvite države. Ne smemo se več zanašati na naše nizke osebne dohodeke, ki smo s tem kompenzirali večji čas izdelave in slabšo kakovost izdelkov.

Veliko krivde nosijo administrativni predpisi, ki izenačujejo dobre in slabe gospodarje, prav tako tudi zapiranje trga in ozki lokalni interesi. Premajhni vpliv zunanjega trga povzroča veliko škodo kvaliteti proizvodnje. Slaba opremljenost in za-

starela tehnologija neugodno vplivata na kakovost. Uspešni izvozniki nimajo prave možnosti nabaviti opremo in surovine na svetovnem trgu po nižji ceni in boljši kvaliteti.

Naš izobraževalni sistem posveča premalo pozornosti temu vprašanju. V pravem ekonomsko-tržnem gospodarstvu ne potrebujemo prepričevanja o kakovosti, ker to regulira trg. Doslej smo dajali prednost količini, za naprej pa moramo dati prednost kvaliteti proizvodnje.

Zaloge končnih izdelkov se večajo, za kar je edina rešitev boljša kakovost in večji izvoz. Kar se tiče kakovosti uslug v gostinstvu smo sami krivi, če ne dosegamo zelenih rezultatov.

Lahko ugotovimo, da smo imeli letos izredno uspešno turistično sezono po vseh merilih razen po deviznem izkupičku. Ali naj to pomeni, da imamo slabo kakovost uslug?

Kot na splošno šepa gospodarstvo, nazadnje tudi kakovost proizvodnje. Veliko krivde nosi tudi združeno delo, ker podcenjuje domači trg in nekatere tuje trge, kar se mu maščuje.

Združeno delo potrebuje bolj odločno podporo pri novih investicijah za izboljšanje kvalitete proizvodnje, ki dajo najugodnejše ekonomske rezultate. Brez dviga kakovosti na vseh področjih ne bomo dosegli zelenega napredka.

Jordan Blažević

Pozornost gmotnemu položaju kulture

Tudi v radovljiški občini je aktiv komunistov s področja kulture razpravljal o nalogah in usmeritvah predsedstva CK ZKS v zvezi z uresničevanjem stališč in usmeritev CK ZKS o kulturi. Po pričakovanju je bilo največ kritičnih mnenj izrečenih o nezadovoljivem gmotnem položaju celotne kulture v občini, za katero odvajajo zaposleni najmanj sredstev na Gorenjskem in tudi najnižjo prispevno stopnjo, ki znaša le 0,36 od bruto osebnih dohodkov. Opozorili pa so tudi na idejno politični in estetski vidik kulturne dejavnosti, ki bi mu kazalo posvetiti več pozornosti. Gre za odpravljane miselnosti, da je kultura stvar le tistih, ki so za to plačani, ali pa jim pomeni konjiček. Menili so, da bi morala biti kultura skrb vseh komunistov v združenem delu in v krajevnih skupnostih. Posebno skrb pa bodo morali posvetiti zlasti mentorstvu po šolah, kjer oblikujejo prva nagnjenja do te zvrsti dejavnosti. Odstraniti kaže tudi pregraje, ki ločujejo kulturo od izobraževanja, raziskovalne dejavnosti in zlasti od turizma kot njegovega sestavnega dela.

Občni zbor OOS TO Podnart

Občni zbor sindikalne organizacije TO Podnart smo po predhodnih priporočilih občinskega sindikalnega sveta ZS Radovljica izvedli prej kot ponavadi, in sicer 26. 10. 1985 v Sindikalnem izobraževalnem centru Radovljica. Poleg članov naše TO so se občnega zbora udeležili predstavniki občinskega sindikalnega sveta, Ignac Blaznik, predsednik OOS DSSS LIP Bled, Ivo Mašič in predstavnik TO Filbo, Stane Oblak. Predstavniki ostalih TO se občnega zbora niso udeležili.

Po izvolitvi organov občnega zbora je predsednik OOS Tomaž Kunčič prebral poročilo o delovanju OO v preteklem mandatnem obdobju. Iz poročila izhaja, da se je delo sindikata precej izboljšalo, čeprav je bilo vmes tudi nekaj problemov, in sicer z informiranjem s strani konference sindikata LIP Bled in občinskega sindikalnega sveta, saj je pošta včasih prihajala pozno, včasih celo prepozno in zato določenih stvari ni bilo mogoče izpeljati dovolj temeljito. Druga stvar, ki še ni zaživela v naši TO, je športno, kulturno in nasploh družabno življenje, saj nekateri še vedno mislimo, da delovnik traja osem ur in nič več. Pohvaliti pa je treba udeležbo na raznih akcijah kot je krvodajalska akcija, zbiranje pomoči ob elementarnih in drugih nesrečah, na delovnih in očiščevalnih akcijah. Na koncu poročila se je predsednik vsem članom zahvalil za pomoč in sodelovanje. Po poročilu blagajnika in nadzornega odbora je predsednik podal še kratek opis aktivnosti v prihodnjem mandatu, v katerem poudarja, da bomo morali še večjo pozornost posvetiti boljšemu delu, odnosu do delovnih sredstev, sodelavcev in to tako v neposredni proizvodnji kot v vseh ostalih službah. Drugo področje pa je področje samoupravljanja, saj preko dele-

gatskega sistema uresničujemo družbene interese. Ena izmed nalog je tudi povečati interes za vse oblike družabnega življenja, saj vzporedno s tem narašča zadovoljstvo med nami, reši pa se tudi marsikateri problem. Sprejet je bil tudi finančni načrt. Besedo je prevzel direktor, ki je delo OOS pohvalil in tudi novemu odboru zaželel prav tako uspešno delovanje. Prav tako je predstavnik Občinskega sindikalnega sveta povedal, da je iz poročil razvidno, da je delo OO oživelo in da bo novi odbor ob pomoči vodstva prav tako lahko uspešno deloval in mu zaželel v novem mandatu veliko delovnih uspehov. Predstavnik TO Filbo je v nekaj besedah predstavil TO in delovanje OOS, ki je bilo v začetku dokaj problematično. Po volitvah novega odbora je bil delovni program zaključen.

Za veselo razpoloženje ob dobri jedi in pijači je poskrbel LIP-ov ansambel, ob katerem smo zapeli in se veselo zavrtili.

Anki

Priprave na sindikalne občne zборе

Po rokovniku za priprave in izvedbo občinskih zborov in priprav na Kongres ZS Slovenije, ki so ga sprejeli na posvetu predsedniki osnovnih organizacij in konferenc osnovnih organizacij sindikata, bodo sklicali občne zборе osnovnih organizacij do 20. novembra 1985. Do 1. decembra naj bi bili sklicani tudi konstituantni sestanki koordinacijskih odborov sindikata v sozdih in konferenc osnovnih organizacij sindikata. Skupščine občinskih odborov sindikatov po dejavnostih bodo med 20. in 30. novembrom, skupščina občinske organizacije sindikatov pa od 20. decembra 1985 do 20. januarja 1986.

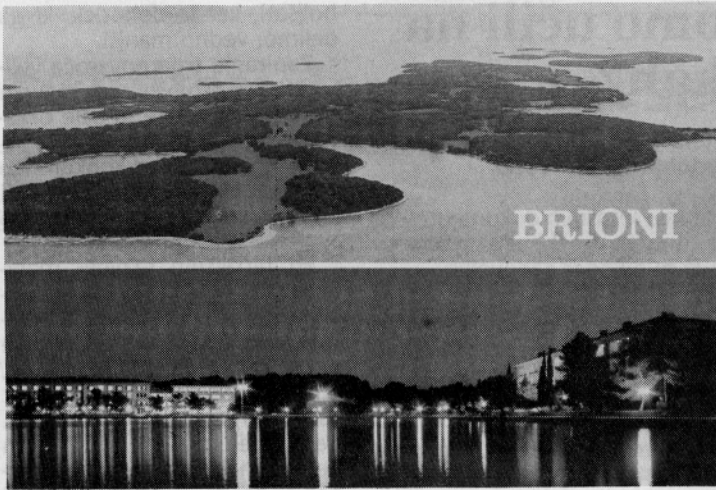
Na obisku v tovarni Novoles

Letos se je temeljna organizacija Podnart odločila, da si bo v okviru sindikalnega izleta ogledala tovarno Novoles v Straži pri Novem mestu.

21. septembra ob 6.00 uri smo startali izpred blejske avtobusne postaje. Tudi letos, tako kot prejšnja leta, smo ugotovili, da smo se zbrali spet eni in isti. Vreme je bilo kot naročeno in tako smo bili že navsezgodaj dobre volje. Vožnja do prvega postanka, do motela pri Grosupljem, kjer smo se osvežili, je hitro minila. Z vožnjo smo nadaljevali do Novega mesta, dolenske metropole in hkrati sedeža največje občine v Sloveniji. Tu smo se za kratek čas ustavili. Seveda smo se nekateri okrepčali in malo sprehodili po mestu. Čas nas je že priganjal, zato smo se odpeljali v Stražo, naselje na levem bregu Krke. In že smo na cilju, v tovarni Novoles, kjer izdelujejo gugalnike. Direktor nas je popeljal po obratih in nas seznanil z vsemi postopki dela, od surovine do izdelka.

Za izdelavo gugalnikov uporabljajo bukov les. Dela, ki se opravljajo strojno in ročno so v glavnem vsa normirana. V tovarni je zaposlenih preko 1000 delavcev, od tega 60 % žensk. Vse izdelke izvažajo. Po ogledu nas je direktor povabil v jedilnico, kjer smo se dobro »podprli«. Ob odhodu smo mu zaželeli še veliko delovnih in poslovnih uspehov z željo, da nas tudi oni kdaj obišejo. Nato smo se odpeljali nazaj proti Novemu mestu in že smo v Šmarjeških toplicah, v dolini, ki leži med visokimi gorami. Tu smo kosili. Popoldan smo nekateri izkoristili za kopanje v Šmarjeških toplicah, nekateri pa za počitek. Ure so kaj hitro minile in že smo bili pripravljeni za odhod. Da pa ne bi bili prehitro doma, smo se ustavili v gostišču na Bregu, kjer smo se okrepčali, malo poklepotali in tudi zapeli. Ugotovili smo, da smo preživeli lep dan in da nam bo obisk in sprejem v tovarni Novoles ostal še dolgo v spominu.

Anki

Obisk Brionov

Tudi letos je Osnovna organizacija sindikata TO Tomaž Godec organizirala izlet na Jadran, točneje rečeno, obiskali smo Brionske otoke.

V zgodnjih jutranjih urah nas je 90 udeležencev krenilo na pot z dvema Generalturistovima avtobusoma. Že po nekaj kilometrih vožnje smo začeli ugotavljati, da bo lep sončen dan.

Pri Postojni smo se ustavili za krajši čas in že smo se odpravili naprej proti Pulji. Peljali smo se po sredini istrskega polotoka, kjer je cesta precej ovinkasta in ozka ter ob 10. uri že prispeli v Pulo. Ogledali smo si puljski park, trg Forum, na katerem je tudi stavba oz. muzej rimskega cesarja Avgusta iz I. st. naše dobe. Po kratkem počitku in ogledu smo se povzpeli nazaj čez mestno obzidje, kjer so še dobro vidni ostanki naselbine iz rimske dobe. Zopet smo se zbrali poleg avtobusov in vodič nas je dalje popeljal na ogled Puljske arene, ki ima obliko elipse pribl. 40 x 123 m velikosti.

Kazalci so že napovedovali 13. uro in čas je bil za kosilo v bližnjem hotelu Riviera. Po kosilu smo se odpeljali v Fažano v pristanišče. Na otok Brioni smo se prepeljali z manjšo ladjo in že po 15 minutah vožnje prispeli v pristanišče otoka Veliki Brion. Tam je bila zasidrana tudi ladja Podgorka, s katero se je vozil tov. Tito s svojimi gosti in spremstvom.

V kratkih besedah bom opisal to brionsko otočje: sestavlja ga 14 otokov, največji med njimi je otok Veliki Brion, na katerega smo bili namenjeni. Sam naziv otokov je ilirskega porekla. Otoki se imenujejo: Veliki Brion, Mali Brion, Sv. Marko, Gaz, Okrugljak, Supin, Supinič, Galija, Grunj, Vanga, Madona, Vrsar, Jerolim in Kozada. Površina vseh otokov meri 736 ha in imajo skupaj 274 km cest, poti in stez. Na otokih prevladuje blaga sredozemska klima, zato tudi ni čudno, da so bili ti otoki namenjeni oddihu vseh prejšnjih lastnikov od Ilirov, Romanov, Rimljanov, Habsburžanov, Italijanov do današnjih dni, ko so Brioni naši — nacionalni park je vpisan v register Unesco kot spomenik I. kategorije svetovnega značaja.

Ogledali smo si otok Veliki Brion. Naprej smo del otoka prehodili, ko nas je prijazna vodička spretno vodila skozi mediteranske nasade, gozdove samih redkih eksotičnih rastlin, dreves in ostalih znamenitosti. Videli smo oljko, staro 1612 let. Odpravili smo se v živalski vrt, vrt divjih zveri in ptičev, katere je tov. Tito dobil v dar od tujih državljanov in gostov. Na steni nekdanjega kamnoloma stoji tudi spomenik dr. Robertu Kochu, znanstveniku, zdravniku, Nobelovemu nagrajencu za odkritje zdravljenja boleznih malarije, ki je bila razširjena tudi v teh krajih.

Na otoku so široke planjave, kjer so nekdanj imeli največje golf igrišče na travi v Evropi ter nekakšno špansko — dunajsko jahalno šolo v času vladavine Habsburžanov. V neposredni bližini je tudi stavba oz. muzej, ki je bil zgrajen v 16. stol., kjer

je etnografska zbirka narodnih noš narodov in narodnosti Jugoslavije. Kot zanimivost naj povem, da smo v delu, kjer so prikazane značilnosti Slovenije zastopani tudi Bohinjci z značilnimi stanovi na planini Zajamniki. Po krajšem oddihu smo si ogledali tudi arheološki muzej Brionov, kjer zbirka prikazuje razno orodje, posodo in orožje celo iz 17. stol. pred našim štetjem in vse naprej do zasedbe Rimljanov do 5. stol. našega šte-

tja. Nekaj trenutkov zatem smo že sedeli v lokalnem turističnem avtobusu in si ogledali še ostali živalski vrt — safari. V tem vrtu so črede jelenov, sm, tropske živali itd. Zaradi časovne stiske si nismo mogli ogledati naselbine iz II. stol. pred našim štetjem — Bizantinski kastrum, ki se nahaja na drugi strani otoka blizu vile Brionka.

Po kratkem času smo se spet znašli v pristanišču otoka Veliki Brion in nato v Fažani, kjer smo se vkrkali v naša avtobusa in se odpeljali proti počitniškemu domu v Seči. Medtem se je že zmračilo, tako da obalnega pasu istrskega polotoka nismo mogli posebno opazovati, zato pa je čas vožnje izpolnila glasba in nekaj dobrih šal. V poznih večernih urah smo prispeli v Sečo, kjer nas je kuharica Metka še čakala z zelo okusno in izdatno večerjo. Zvečer smo se še povešeli ob glasbi in petju, drugi dan zjutraj pa smo izkoristili za ogled doma in okolice.

Po kosilu smo se odpravili in se ustavili še v Lipici. Po kratkem ogledu in sprehodu po čudovitem kraju, ki je bil poln tujih in domačih turistov, smo krenili proti domu. V večernih urah smo stopili na domača bohinjca tla polni lepih občutkov in spoznanj, da smo zopet videli en del naše lepe Jugoslavije.

J. Stare

Uspešna gasilska vaja

Podnart — V okviru meseca varstva pred požarom je bila v soboto, 26. 10. v LIP Bled, — TO Podnart vaja Industrijskega gasilskega društva, katere so se udeležili tudi pripadniki civilne zaščite krajevne skupnosti Podnart. Gasilci so v nekaj mi-

nutah uspeli iz Save z dvema gasilskima črpalkama speljati vodo po gasilnih ceveh na stavbo žagarskega obrata LIP Bled TOZD Podnart.

Vaja je pokazala, da so gasilci dobro usposobljeni in pripravljeni za primer požara.

Ciril Rozman

Na vrhu Triglava

Spominski posnetek Folklorne skupine KUD Tomaž Godec Boh. Bistrica in ostalih udeležencev, ki so v mesecu avgustu z valčki in polkami krajšali čas planincem po vseh visokogorskih kočah.

1. moštveni šahovski turnir lesne industrije SRS

1. moštvenega šahovskega turnirja, ki se je odvijal dne 26. oktobra 1985 v Slovenj Gradcu v organizaciji tamkajšnje DO SLOVENIJALES — TOVARNA MERIL, se je udeležilo 19 ekip.

Po posameznih deskah so točke osvojili Železnikar Anton: 11,5; Dolenc Matjaž: 9,5; Larisi Robert 4,0; in Horvat Anton: 8 točk

V skupni uvrstitvi je zmagala DO Papirnica Količevo z 59,5 točkami pred ekipo STOL Kamnik z 59 točkami in LESNO Slovenj Gradec s 57,5 točkami. Predstavniki LIP-a so s 33 osvojenimi točkami osvojili dobro 9. mesto, kár je glede na prisotno konkurenco uspeh in vzpodbuda za nadaljnje delo ljubiteljev šaha. V zvezi s tem naj omenim, da bomo v letošnjem letu organizirali prvenstvo LIP-a v šahu, katero se bo odvijalo predvidoma v mesecu decembru.

Mirko RAKUŠ

Za našo DO so nastopili:

ŽELEZNIKAR Anton — 1. deska
DOLENC Matjaž — 2. deska
LARISI Robert — 3. deska in
HORVAT Anton — 4. deska

Raziskovali smo jamo Savica

Človek je že po naravi radoveden, zanima ga vse, kar je skritega, neraziskanega. Podaja se v veselje in globoko pod morsko gladino. Raziskuje neprenehne terene in podzemeljske jame. Verjetno nas je prav ta, že tisočletja znan občutek, vodil k odločitvi, da se odpravimo raziskovat jamo pri slapu Savica. Pobudo za to raziskovalno akcijo je dal Janez Pikon, pri pripravi opreme so mu pomagali še Stanko Hodnik, Viki Mencinger in Anton Murovec.

Z avtom smo vsi potrebno opremo pripeljali do parkirišča pri restavraciji Savica, nato pa smo si jo oprtali na rame in se zagrizli v pot, katera vodi na Komarčo. Po približno dvajsetih minutah hoje se pot odcepi na levo in nas pripelje do vhoda v votlino. Zaradi dolgotrajne suše je bilo korito popolnoma suho in smo tako lahko skoraj brez problemov sestopili do vhoda v jamo. Prav tako kot je lepa in veličastna podoba slapa, je zanimiva tudi skrita pot vode, preden najde pot v prelomljeni apneničasti skladovnici iz podzemlja. Opremo smo zložili pri vhodu v votlino, od koder je možno peš priti kakih 100 m do prvega jezera.

Samo jamo so že večkrat raziskovali, leta 1949 so spoznali še približno 100 m nevidnega toka Savice nad ustjem slapa. Ivan Rakovec je opisal: Slap Savica spada med največjastneje slapove, ki je posebno lep primer dvojnega slapa. Njena voda prihaja iz doline Triglavskih jezer in je v zvezi s Sedmimi jezeri. Po tej dolini, ki je danes skoraj suha, je v spodnjem pliocenu pred kakimi 6 milijoni let tekla Bohinjska Sava. Ko so se ob koncu spodnjega pliocena pričele Julijske Alpe dvigati, so začele vode izginjati v razpokani apnenec v globino. V srednjem in zgornjem pliocenu se je na planotah in tudi dru-

god razvil kras z značilnimi kraškimi vrtačami, škrapljami in žlebičjem. V pleistocenski dobi so ledeniki to kraško pokrajino preoblikovali. V poglobljeni dolini Triglavskih jezer so pustili na več mestih čelne morene. Morenski nasipi zadržujejo

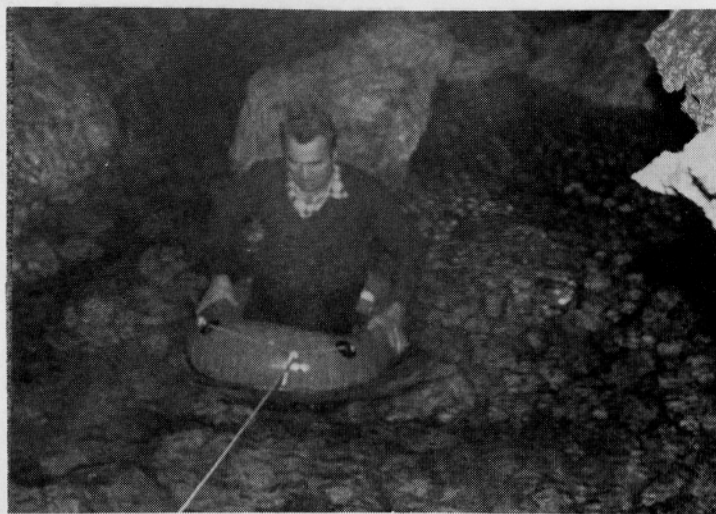

Vhod v jamo Savica

vodo, ki se je ohranila na površju zaradi nepropustnih lapornatih skladov. Vsa jezera so v zvezi s podzemeljsko tekočo vodo. Voda izvira na dnu jezer ali v bližini. V Črnem jezeru voda izgine pod zemljo in pride pri slapu Savica na površje. Voda ima približno pol km dolgo pot in nad 500 m padca. Od te podzemne poti je doslej razi-

skanih samo 100 m, kar je izvršil ing. Marko Breznik marca 1949. leta skupno z geometrom Mihom Žbontarjem in tehnikom Petrom Strandom. Iz odprtine, iz katere prihaja Savica, je nekaj nad 100 m dolg rov, ki se polagoma vzpenja. Prelomna ploskev je nagnjena pod kotom 45° proti jugu, medtem ko vise apnenčevi skladi pod kotom 30° proti severozahodu.

Pri vstopu v rov je 4 m visok prag, kakih 100 m od vhoda leži 40 m dolgo in 4 m globoko jezero. Preko tega

»Plovba« po drugem jezeru

zercu je lepo vidno, kako voda pronica v globino, obenem pa se sliši bučanje malega slapa globoko v notranjosti. Ko smo preplezali čez ta prag, smo zaslišali žuborene potečke, kateri izvira izpod skalovja in na drugi strani izginja v notranjosti. V knjigi je to navedeno kakor tretje jezerce, čeprav greš lahko preko njega brez problemov peš. Po prehojenih približno 50 m od drugega jezera pridemo do konca rova, ki je zaprt z obokom, oprtim na obe prelomni ploskvi in pod katerim se nahaja četrto jezero. Na koncu rova je v jezeru lepo viden sifon, skozi katerega voda prihaja v to jezero. Na koncu rova smo naredili par spominskih posnetkov in na obeh pritrdili bakreno ploščo z datumom 29. okt. 1985 in z imeni vseh sodelujočih v akciji.

Savica prihaja ob normalni vodi na dan v višini 836 m.

V velikem slapu, ki pada 71 m globoko v tolmun ter v višini 790 m kot mali slap, ki je 46 m nižji od velikega in ima le 25 m padca. Ob nizki vodi usahne veliki slap, kar se zgodi vsako zimo, usahnil pa je tudi jeseni leta 1948.

Nazaj smo se vračali na enak način. Pri prevažanju s čolnički smo seveda morali biti pazljivi, saj položaj v čolnu daje izredno nestabilen občutek, tako da smo več ali manj vsi prišli iz rova mokri, nekateri bolj drugi manj in smo samo na brzino spakirali opremo, si jo oprtali na rame in se odpravili v dolino. Brez odgovarjajočih pripomočkov bi težko dosegli cilj, zato se zahvaljujem GD Studor in IGD Tomaž Godec, ki sta posodila opremo, da smo lahko izvedli zamišljeno akcijo.

Rakuš

Občinsko sindikalno prvenstvo v namiznem tenisu

Prvo mesto za žensko ekipo LIP-a

Občinskega sindikalnega prvenstva v namiznem tenisu za leto 1985, ki se je odvijalo 26. oktobra v prostorih osnovne šole v Radovljici, se je udeležilo tudi 15 predstavnikov naše DO.

Ženska vrsta je slavila zmago v ekipni konkurenci, dočim so moški osvojili 8. mesto. Skupno 3. mesto je za LIP seveda uspeh, kajti ta športna zvrst pri nas ni tako razvita in se z njo ukvarja jo bolj ali manj posamično.

Ženske ekipo

1. LIP Bled — 41 točk, 2. Veriga Lesce — 30 točk, 3.—4. Almira Radovljica — 20 točk
Sodelovale so predstavnice iz 10 DO.

Moški do 27 let

1. Kralj Janez, Obrtno združenje, 2. Bernik Gorazd, PTT Radovljica, 3. Kopač Srečo, Veriga Lesce, 8. Strgar Matija, LIP Bled, 12. Štros Franci, LIP Bled, 24. Polajnar Andrej, LIP Bled.

Moški od 27 do 40 let

1. Vida Srečko, Almira Radovljica, 2. Potočnik Miro, Elan Begunje, 3. Praprotnik Filip, Elan Begunje, 7. Malej Janez, LIP Bled, 24. Zalokar Zdravko, LIP Bled, 37. Knaflič Marjan, LIP Bled.

Moški nad 40 let

1. Urh Jože, Elan Begunje 2. Kunstelj Štefan, GG Bled, 3. Biček Jože, Obrtno združenje, 12. Repe Jakob, LIP Bled, 13. Rozman Anton, LIP Bled, 21. Murovec Anton, LIP Bled.

Moški ekipno

1. Elan Begunje — 74 točk, 2. Veriga Lesce — 62 točk, 3. Obrtno združenje — 50 točk, 8. LIP Bled — 16 točk

Nastopili so predstavniki iz 16 DO.

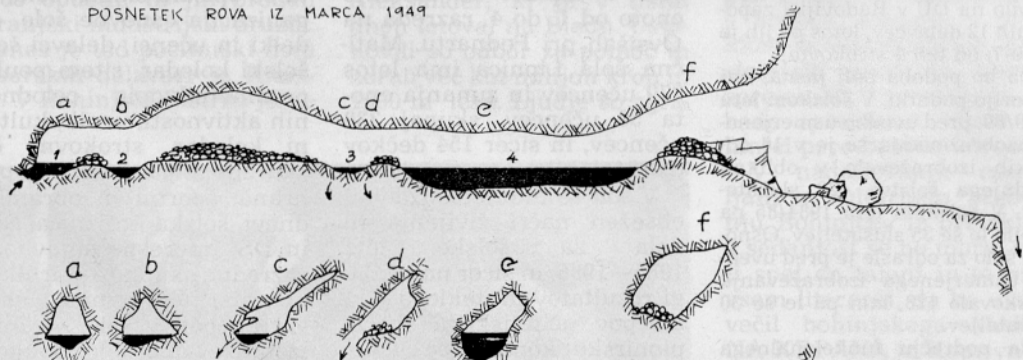
Ekipno skupaj

1. Veriga Lesce — 92 točk, 2. Elan Begunje — 83 točk, 3. LIP Bled — 57 točk, 4. GG Bled — 45 točk, 5. Almira Radovljica — 41 točk, 6. PTT Radovljica — 33 točk, 7. Vezenine Bled — 22 točk, 8. Žito Lesce — 17 točk, 9. Kemična tovarna Podnart — 15 točk.

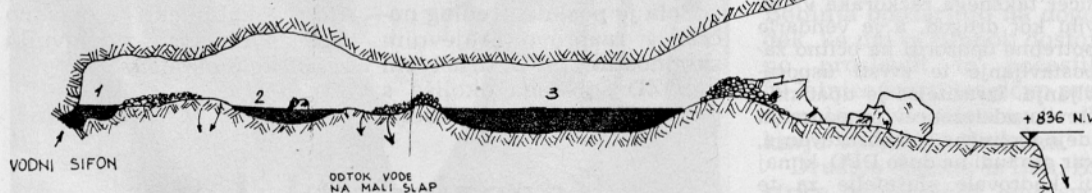
Nastopilo je 120 tekmovalcev iz 26 OÖZS.

Rakuš

POSNETEK ROVA IZ MARCA 1949

POSNETEK ROVA IZ OKTOBRA 1985

Razlike, ki smo jih ugotovili ob vstopu v izviri glede na opis iz leta 1949, naveden v knjigi Slapovi v Sloveniji, so naslednje:

Prvo največje jezero (3) je ostalo v prvotni obliki, morda je dolžina malo drugačna kot pa na prvi skici, vse pa je odvisno od nivoja vode glede na sušno obdobje. Na sredini tega jezera je velika skala, katera je morda padla s stropa rova ali pa jo je voda zvalila tja. To jezero je globoko okrog 4 m, ravno toliko, da je nivo malo višji od skale in smo se ob povratku vanjo zadevali s čolni, ker je bila vidljivost zaradi dolžine jezera malo slabša.

Med velikim (3) in drugim (2) jezerom je nagradenih veliko skal in je dolžina med njima daljša, zato pa je tu vmes, kjer je prej bilo jezero, ostal samo odtok, ki teče na mali slap. Ta voda se zunaj izvira precej sliši in to je eden od glavnih vzrokov, da smo se odpravili v izviri. Voda vanj dobesedno vleče, ker pa ni dovolj vode, vleče tudi zrak, kar pa povzroča glasne šume.

Na sredini jezera (2), katero je po naših ocenah dolgo kakih 15 metrov in je daljše kot ga opisuje ing. Breznik, je velika skala, katera nam je služila za lažji prevoz s čolni, kajti to jezero ni tako globoko in smo zato dostikrat nasedli.

Po poti do zadnjega jezera (1) naletimo na zelo zanimiv izviri, ki izvira iz desne strani in prečka jamo v dolžini kakih 5 metrov in spet izgine pod skalami malo pred jezerom (2). To je bila edina tekoča voda, ki pod skalami odteče v jezero (2) in na mali slap. Dobro je bil viden tudi močan tok vode v tem jezeru, saj sploh ni bilo treba veslati. Ob povratku je čoln sam drsel proti nasprotni obali.

Izredno lep pogled pa je na jezero (1) na koncu jame, ki je zelo mirno in globoko. Velikost jezera ocenjujemo na 4 m x 3 m. V desnem kotu je dobro viden vodni sifon, katerega širina znaša približno 1 m x 1,5 m. Ob hudih nalivih pride tu do močnega dotoka, ki se naprej po jami izliva kot slap Savica.

Širina je v vsej svoji dolžini različna, najožja je na mestu, kjer stoji veliko jezero (3) do najširšega dela, ki je nekje proti koncu jame.

To naj bi bili vtisi, ki smo jih opazili in primerjali med tistimi, ki jih je opazil ing. Breznik in mi. Od takrat pa do danes je preteklo dobrih 36 let.

Pikon

REZULTATI SINDIKALNEGA PRVENSTVA LIP V KEGLJANJU (3. XI. 1985)

MOŠKI do 40 let

1. DOLENC Matjaž, Rečica 225 kegljev, 2. KOTNIK Franc, Rečica 221 kegljev, 3. HORVAT Anton, Rečica 196 kegljev, 4. ODAR Franc, FILBO 187 kegljev, 5. HIKEL Bruno, Rečica 186 kegljev, 6. ROZMAN Darko, FILBO 185 kegljev, 7. STARE Miro, Rečica 182 kegljev, 8. ODAR Jože, FILBO 176 kegljev, 9. RAVNIK Jure, Podnart 175 kegljev, 10. FERJAN Martin, Rečica 173 kegljev, 11. KORDEŽ Matjež, Podnart 172 kegljev, 12. KITIČ Zdravko, FILBO 170 kegljev, 13. ODAR Jure, FILBO 170 kegljev, 14. ČERNE Alojz, Rečica 168 kegljev, 15. OBLAK Alojz, Tomaž Godec 165 kegljev, 16. ZUPANČ Janko, FILBO 163 kegljev, 17. ROZMAN Janez, FILBO 162 kegljev, 18. PIKON Drago, Tomaž Godec 161 kegljev, 19. ČUFAR Franc, Podnart 158 kegljev, 20. KOVAČIČ Tadej, FILBO 157 kegljev, 21. ŠTROS Franci, FILBO 156 kegljev, 22. RAVNIK Zdravko, Tomaž Godec 155 kegljev, 23. RAKUŠ Mirko, DSSS 155 kegljev, 24. GAŠPER Karel, FILBO 151 kegljev, 25. DEŽMAN Matjaž, Rečica 151 kegljev, 26. JURMAN Gabrijel, Rečica 144 kegljev, 27. TOPOLOVŠEK Franc, Podnart 143 kegljev, 28. LIČAR Alojz, Podnart 141 kegljev, 29.—30. VARL Gorazd, Podnart 137 kegljev, 29.—30. VALANT Brane, Podnart 137 kegljev, 31. BOLE Anton, Podnart 133 kegljev, 32. SAJEVIC Iztok, Podnart 132 kegljev, 33. ZALOKAR Zdravko, DSSS 128 kegljev, 34. KUNČIČ Tomaž, Podnart 122 kegljev, 35. MAČEK Peter, Podnart 114 kegljev, 36. ŠIPKA Aleksander, Podnart 113 kegljev, 37. RAVNIK Marko, Podnart 75 kegljev.

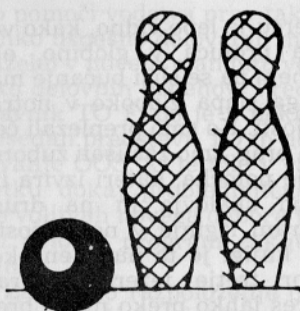
MOŠKI nad 40 let:

1. JUSTIN Janko, Rečica 219 kegljev, 2. TROJAR Srečo, Tomaž Godec 189 kegljev, 3. ROZMAN Anton, FILBO 157 kegljev.

ŽENSKE:

1. LEBAR Meta, Rečica 168 kegljev, 2. ŠIFRER Ana, DSSS 165 kegljev, 3. ŽVO-

KELJ Branka, Tomaž Godec 157 kegljev, 4. RAJBAR Marija, Rečica 151 kegljev, 5. CERKOVNIK Polona, DSSS 145 kegljev, 6. SINKOVIČ Janja, DSSS 135 kegljev, 7. RAKUŠ Jelka, Tomaž Godec 135 kegljev, 8. RAKOVEC Branka, Podnart 129 kegljev, 9. RISTIČ Albina, Tomaž Godec 118 kegljev, 10. ZUPANČ Lidija, Podnart 97 kegljev, 11. URBANČ Pavla, Podnart 96 kegljev, 12. PREVEC Ivanka, Podnart 70 kegljev.

EKIPNO:

	kegljev
1. TOZD Rečica	1229
2. TOZD Filbo	1051
3. TOZD Tomaž Godec	962
4. TOZD Podnart	926
5. DSSS	728

Sindikarno prvenstvo Lip-a je potekalo na kegljišču hotela Jelovica na Bledu in se ga je udeležilo 52 zaposlenih iz vseh TO, razen iz TO Mojstrana. Nasploh je opaziti določeno mrtvilo v sindikalni športni rekreaciji v TO Mojstrana, odkar je delo športnega referenta prevzel drug človek. S tem v zvezi se obračam na predsednika sindikata, da uredi rekreativno dejavnost v TO Mojstrana. Pohvalna pa je prisotnost članov iz TO Podnart, saj so se zelo številno udeležili sindikalnega prvenstva.

Doseženi rezultati so zadovoljivi predvsem v moški konkurenci in so nam lahko v spodbudo pred bližajočim se občinskim sindikalnim prvenstvom v kegljanju, ki se bo odvijalo v novembru na kegljišču hotela Jelovica na Bledu. Vsi nastoječi na našem prvenstvu so prijavljeni tudi za občinsko sindikalno prvenstvo.

Rakuš

Turnir v malem nogometu

Sindikalna organizacija TO FILBO je organizirala turnir v malem nogometu za DO LIP BLEDE.

Turnir je bil prvič organiziran leta 1983. Prehodni pokal je takrat osvojila TO TOMAŽ GODEC. V letu 1984 turnirja ni bilo.

Tudi letos so se za turnir prijavile samo tri ekipe. Ob tem se človek lahko zamisli in vpraša, kaj je vzrok, da je tako majhna udeležba in to ne samo na tem turnirju, ampak na vseh športnih srečanjih. Kaj delajo mladi? Saj je vendar okoli 300 mladih.

Na tem mestu bi pozval vse športne referente in vodstvene kadre po tozdih, da resneje pristopijo k delu in omogočijo čim večjemu številu zaposlenih udeležbo na športnih srečanjih in zainteresirajo ljudi za športno dejavnost. Končno je to tudi del krepitev medsebojnih odnosov in fizične kondicije, kar pomeni manj bolniške odsotnosti, boljše delovno sposobnost in medsebojno razumevanje.

Tako bi še enkrat opozoril vse OOZS, da pred volitvami preverijo, če so tudi za športno dejavnost izbrali prave ljudi, ki bodo znali organizirati in pridobivati ljudi za športna srečanja in razvedrilo.

IZID TURNIRJA:

FILBO : TOMAŽ GODEC	3:1
FILBO : DSSS	4:0
DSSS : TOMAŽ GODEC	1:0

VRSTNI RED:

1. TO FILBO
2. DSSS
3. TO TOMAŽ GODEC

O. S.

Na nogometni tekmi SUHI — DEBELI, ki je bila na igrišču NK v Boh. Bistrici so po neodločenem rezultatu 2:2 SUHI premagali nasprotnike z rezultatom 8:7 (bile so enajstmetrovke)

90 let Planinskega društva Radovljica

V avli radovljiške osnovne šole so 18. oktobra svečano počastili 90-letnico ustanovitve Planinskega društva Radovljica, sočasno pa tudi 20-letnico postaje gorske reševalne službe Radov-

ljica ter 10-letnico pobratenja s PD Ravna gora iz Varaždina.

Ob razmeroma velikem številu udeležencev proslave velja poudariti, da je bil navzoč tudi častni predsednik PD Slovenije

Nezavidljiv položaj Delavske univerze Radovljica

V svojem 25-letnem obstoju bržčas Delavska univerza Radovljica nikoli ni bila soočena s težjimi problemi kot zdaj, ko je dokončno verificirana v skladu z zakonom o usmerjenem izobraževanju. Z uvedbo usmerjenega izobraževanja se je namreč ta dejavnost bistveno zmanjšala, kar je seveda vplivalo tudi na zmanjšanje prihodka, s tem pa tudi na izredno nizke osebne dohodke zaposlenih. Še leta 1979 je bilo na DU v Radovljici zaposlenih 12 delavcev, letos pa jih je le še 7, od teh 4 strokovni.

Da bo podoba bolj jasna, naj govorijo podatki. V šolskem letu 1979/80, pred uvedbo usmerjenega izobraževanja se je v 16 oddelkih izobraževalo v oblikah srednjega šolstva 428 slušateljev. V šolskem letu 1984/85 pa je bilo le še 35 slušateljev. Osnovno šolo za odrasle je pred uvedbo usmerjenega izobraževanja obiskovalo 128, lani pa le še 30 slušateljev.

Na področju funkcionalnega izobraževanja, ki je predvsem zanimivo za delavce iz OZD ni sicer takšnega razkoraka v številu kot drugod, a je vendarle potrebno opozoriti na očitno zapostavljanje te zvrsti usposabljanja. Izrazitejšje je upadanje števila udeležencev na področju idejnopolitičnega izobraževanja, kar gre tudi na dušo DPO, ki naj bi kadrovala slušatelje za te oblike. Zaradi vse večjih potreb občanov za znanjem tujih jezikov ni sicer bistvenega pada števila slušateljev na jezikovnih tečajih, vendar pa jim ni mogoče zaračunavati ekonomske cene stroškov, ker bi bil odziv zagotovo manjši. Kupna moč nenehno pada, zavoljo tega so tudi možnosti osebnega prispevka v denarju vedno manjše. Za primerjavo navajamo podatek, da so slušatelji v letu 1982 prispevali k celotnim stroškom izobraževanja še 29,7 % denarja, v letu 1983 le še 25,8 %, nato leta 1984 20,14 % in letos komaj še 8,85 % sredstev celotnih stroškov izobraževanja. S svobodno menjavo dela preko izobraževalne skupnosti občine Radovljica je Delavska univerza ustvarila od celotnih stroškov 43 %, 2 % v letu 1982, 47,5 % v letu 1983, lani 51,05 % in letos po planu 60 %.

Razen s prihodkom iz svobodne menjave dela občinske izo-

braževalne skupnosti ni mogoče valorizirati sredstev za osebne dohodke delavcev zaposlenih na delavski univerzi, kar pa je ob

Načrt življenja in dela šole

Osnovna šola Stane Žagar Lipnica ima poleg matične šole v Lipnici še zunanjo enoto od 1. do 4. razreda na Ovsišah pri Podnartu. Matična šola Lipnica ima letos 279 učencev in zunanja enota 59 učencev, skupaj 338 učencev, in sicer 154 dečkov in 184 deklic.

V šoli so tudi letos izdelali obsežen načrt življenja in dela za šolsko leto 1985—1986, in sicer na podlagi rezultatov preteklega leta sklepov učiteljskega zbora, pionirske konference učencev in roditeljskega sestanka.

Šola je poslala predlog načrta v razpravo krajevnim skupnostim, DPO, društvom in OZD šolskega okoliša s priporočilom, da sporočijo

nenehno naraščajoči inflaciji izredno neugodno. Neto OD je na delavski univerzi znašal na delavca z visoko izobrazbo v septembru 54.000 din. Še hujši so problemi prostorov, ki spričo pogojev v radovljiški graščini že nekaj časa pomenijo največjo oviro za njeno dejavnost.

šoli morebitne pripombe in dopolnilne predloge. V načrtu so opisani smotri šole, organizacija osnovne šole, oddelki in učenci, delavci šole, šolski koledar, ritem pouka, predmetnik-opis celodnevni aktivnosti, urnik, kulturni koledar, strokovne ekskurzije, šola v naravi, prehrana, športni in obrambni dnevi, šolska knjižnica, SLO in DS, interesne dejavnosti, razredne skupnosti, urnik za uporabo telovadnice, načrt varnih poti v šolo, vzgojno-izobraževalno delo, poklicno usmerjanje, strokovni aktivni, ohranjanje tradicij NOB itd. Na zaključku je opisano povezovanje šole z dejavniki v šolskem okolišu.

Ciril Rozman

Žagarjeve plakete zaslužnim šolnikom

Letošnje plakete Staneta Žagarja, najvišjega priznanja Izobraževalne skupnosti občine Radovljica, so na slavnosti ob dnevu prosvetnih delavcev na Bledu podelili: Petru Nuku z Bleda, Mari Trojar iz Gorij, Vidi Stare iz Bohinjske Bistrice, Egidiju

Gašperšiču iz Glasbene šole Radovljica in Zlatku Kavčiču iz Lesc. Plaketo pa so letos podelili tudi Zavodu Matevža Langusa iz Kamne gorice in skupaj Turističnemu društvu in krajevni skupnosti Lesce.

Radovljčani na proslavi krvodajalstva v Varaždinu

Konec oktobra so v Varaždinu imeli osrednjo proslavo krvodajalstva SR Hrvaške, ki so jo zapuili organizaciji občinskega odbora Rdečega križa Varaždin, s katerim že vrsto let tesno so-

deluje občinska organizacija RK Radovljica, s katero so se pred leti pobratili. Proslave se je udeležila štiričlanska delagacija RK iz Radovljice.

dr. Potočnik, poleg njega pa sedanjí predsednik Banovec, predstavnik pobratenega PD Ravna gora ter predstavniki DPO, skupščine občine in PD iz sosednjih občin.

Zaslužnim planincem so na proslavi podelili posebna priznanja in plakete PZS in PD Radovljica. Za lep kulturni program pa so poskrbeli člani moškega oktetra KUD Zasip pod vodstvom Janeza Boleta, Harmonikarski orkester glasbene šole pod vodstvom Jožeta Ažmana ter recitatorji Linhartovega odra KUD Radovljica.

Vsi udeleženci so prejeli značko PD Radovljica in brošuro GRS Radovljica 1965—1985. Njeno izdajo so omogočili skupščina občine Radovljica, LIP Bled, Veriga Lesce in Turistično društvo Bled.

Zanimivosti iz bohinjskega kota

Na vasi

Kadar govorimo o Bohinju, si predstavljamo vasi in naselja, katere se začinjajo že od Soteske dalje v Zgornji in Spodnji bohinjski dolini. Po številu jih je 22, in sicer: Bitnje, Bohinjska Bistrica, Bohinjska Češnjica, Brod, Goreljek, Gorjuše, Jereka, Kamnje, Koprivnik, Lepence, Nemški rovt, Nomenj, Podjelje, Polje, Ravne, Ribčev Laz, Savica, Srednja vas, Stara Fužina, Studor, Ukanc in Žlan.

Bohinjska Bistrica je gospodarsko, družbeno in upravno središče bohinjskega kota. Tu živi 1430 prebivalcev. Tu imajo sedež: KS, Krajevni urad, zdravstveni dom, pošta, osemletna osnovna šola in železniška postaja. Najvažnejše TO so GG Boh. Bistrica, LIP Bled, TO Tomaž Godec in Filbo. Bohinjska Bistrica je bila sedež občine do leta 1958, po tem letu so posebej ločili občino v Srednji vasi. V letu 1962 in vse do danes sta v teh dveh krajih le krajevna urada, vse zadeve so se preselile na občino Radovljico. Z razvojem industrije se je tudi povečala stanovanjska gradnja, nastali so gostinski objekti. V spomin na NOB in bohinjskega prvoborca Joža Ažmana pa so postavili družbeni dom, ki nosi njegovo ime. Del Bistrice je kmečki, ki pa v zadnjih letih kaže prenovljeno zunanjo podobo. Na nekdanje fužine nas spominja Zoisova graščina, zanimiva po klasicistični arhitekturi z vogalnimi stolpi. Nekdaj je bila tod uprava fužin, katere so lastniki v letu 1868 opustili in jih prodali Kranjski industrijski družbi. Danes je tod počitniški dom lesarskih delavcev iz Ribnice. V Bohinjski Bistrici je tu-

di temeljna organizacija DO Almira. Osnovno šolo so zgradili pred petnajstimi leti, za katero ima največ zaslug Franc Fister. Ob robu Bistrice ima dominanten položaj farna cerkev sv. Nikolaja, kjer je sedež bohinjske župnije. Prvotna cerkev je bila zelo majhna. Janez Mesar (1864–1894) — župnik pa je bil zelo podjeten mož, ki je zbral toliko denarja, da so leta 1884 dogradili cerkev v renesančnem slogu. Zgodila pa se je tudi nesreča. Med gradnjo cerkve se je zrušil zvonik in pokopal 9 ljudi pod sabo.

V Bohinjski Bistrici si je vredno ogledati nekatere izvirne kmečke hiše. Hišna številka 34 ima značilne lesene hodnike, kovinska polkna in kovane mreže. Hiša s št. 24 je zidano enonadstropno poslopje iz 18. stoletja s portalom iz leta 1781. Na številki 43 pa opazimo streho — štirikapnico.

Skozi desetletja pa so Bohinjce pestile razne težave in nadloge, posebno v zadnjih osemdesetih letih. Pisali smo že o požaru fužin. Veliko požarov je bilo v letu 1902. Naslednjega leta je razsajala bolezen — tifus. Potres je pustošil v letu 1904, toda škode ni bilo veliko.

1922. leta pa je Bohinjsko Bistrico doletel velik požar. Bilo je poletje — 15. julija, v sušnem obdobju. Veter je vlekkel proti kolodvoru, raznašal ogenj in živina je tutila. Na pomoč so priskočili gasilci z Bleda, Bohinjske Bele in Lesc. Tedaj je bila škoda velika, pogorelo je 29 hiš z gospodarskimi poslopji. Škodo si je ogledal celo kralj Aleksander, ki je v tistih dneh letoval na Bledu. Ustanovili so odbor za pomoč in zbrali več kot milijon kron in 1000 m³ lesa. Ljudje so zgra-

dili nova domovanja, toda gozdovi so bili precej izsekani. Kako pa komunalne ureditve skozi vasi? V letu 1902 so Bohinjci prošnjo naslovili na deželni odbor. Bohinjska Bistrica ima svoj vodovod, za Ribčev Laz in Staro Fužino so postavili veliko zajetje. Ob koncu leta 1917 so postavili nekaj motorjev za proizvodnjo elektrike, tako so jo dobile tudi posamezne hiše poleg skladišč prehrane in municije ob kolodvoru. Vesel dogodek za Bohinjce pa je bil leta 1920, ko je sredi septembra začela obratovati elektrarna v Ukancu ob Savici.

Iz Bohinjske Bistrice nas proti Jelovici pot pripelje do vasi Nemški rovt. Ta vas je bila prvotno rudarska naselbina. Tu so številne hiše s kmečko arhitekturo, sem niso segli sodobni gradbeni na-

črti. Na hiši s št. 5 si je vredno ogledati portal iz 1887. leta in izvirna rezljana vrata. Podružnična cerkev sv. Ahaca in Barbare spominja na nekdanjo rudarsko naselbino, gotskega stila iz leta 1492, kasneje baročno pozidana z oboki. V tej cerkvi opazimo zanimivo podobo, ki predstavlja sv. Hemo Krško, ko se poslavlja od moža Viljema. Le-ta se odpravlja na križarske vojne. Vredna ogleda je slika žalostne matere božje.

Na terasi nad Bohinjsko Bistrico leži vasica Ravne. Znana je po tovorni poti, ki je vodila tod, tu je slovela škafarska obrt. Znamenite so zidane poslikane kašče, katere so še danes vidne na nekaterih hišah.

V Zgornji bohinjski dolini je več zanimivih vasi. Cesta za to dolino se odcepi pri Bit-

njah. To je mali zaselek na levi strani Save Bohinjke. Tu je znano ilirsko grobišče iz 5. in 6. stoletja pred našim štetjem. Tod stoji najstarejša gotska cerkev Marijinega vnebovzeta. V glavnem oltarju je dragocen kip v lesu, ki predstavlja sedečo Marijo. Podoba slikarja Matije Waerla iz leta 1738 pa predstavlja žalostno mater božjo. Ta kraj slovi po sirarstvu v prejšnjem stoletju, po zadnji vojni pa so iz poslopja preuredili gasilski dom. Ne smemo pa prezreti domačina Franca Čudna — kolarja, ki slovi po izdelavi mlinskih koles. Franc jih je razstavil oziroma pripravil za muzeje: v Bistri, Godčev muzej in Kro-

Benedik Božo
(se nadaljuje)

Smo za kulturno dediščino Bohinjcev?

Če se ozremo v preteklost, deset let nazaj, v čas, ko so se v Bohinju odločali za gradnjo nove šole, smo pričali, da so se po preudarku Bohinjci odločili, da bodo to novo hišo zgradili s samopripevkom. Že ob začetku gradnje, še bolj pa ob dograditvi so vsevprek premišljevali, kako naj bi se imenovala ta nova hiša, ta hiša učenosti. Mišljenja so bila deljena: Preudarni možje so končno le odločili, naj se nova osnovna šola imenuje po našem pisatelju doma z Brda, dr. Janezu Mencingerju, ki je napisal sloviti roman Moja hojana Triglav in z njim uvrstil Bohinjce in Bohinjsko kulturno slovensko srenjo. Ta pomembna odločitev ni utrdila samo pisateljevega imena kot domačina, ampak je dala tej hiši ime, ki bo v bodoče, gledano v preteklost iz retrospektive, predstavljala spomenik, kjer so sprejemali, sprejemajo in bodo sprejemali mladi Bohinjci prve besede učenosti.

V nadaljevanju razmišljanj o kulturnem prebujanju Bohinjcev iz preteklosti v sedanost se bo moral roditi spet en talent in to predvsem literarni, da bo uveko večil bohinjskega MARTINA KRPA NA iz Koprivnika. Še bolj kot to pa je pomembno, da intelektualci Bohinja opozarjajo na dogodek, ko naj bi čimbolj dostojno proslavili in počastili 50-letnico smrti tragično preminulega bohinjskega slikarja Valentina Hodnika.

Društvo Alpalik iz Boh. Bistrice je letošnje leto spomladi začelo kulturno akcijo. Delovnim organizacijam je poslalo prošnje za dodelitev finančnih sredstev za ureditev kataloga kot zelo pomembnega zgodovinskega dokumenta iz obdobja 50 let nazaj. Med prvimi, ki sta to pobudo podprla, sta bila LIP Bled in GG Bled. Tema so sledili še: Poslovna turistična skupnost Bled, Vezanine Bled, Gorenjski muzej Kranj, Krajevna skupnost Stara Fužina in Gradbeno podjetje Bohinj in tudi nekaj obrtnikov iz Bohinja.

Spominski katalog bo obsegal: tekst, črno-bele reprodukcije umetnikovih najbolj-ših del — bohinjskih vršacev in fotografijo — njegov portret v takratni bohinjski noši.

Tekst, ki odkriva nove življenjepisne podatke o umetnikovem stremljenju, hotenju, iskanju lastnega stila, je napisal Fedor Bevc iz Boh. Bistrice. Moto tega sestavka je, da se skozi celotni življenjepis vleče diagonala kot črna nit, ki obeležuje tri bolečine kot bistveno komponento, ki je določala ton umetniškega ustvarjanja in življenjske eksistence.

Žal nam še do danes ni uspelo, da bi predstavili javnosti našega slikarja; slikarja, ki je ime Bohinja ponesel v svet in za javnost ustvaril okrog 300 umetniških del.

Tovrstna prireditev spada v dejanje, ki opredeljuje, obeležuje in predstavlja kulturni turizem. Žal je še živa miselnost v Bohinju, da se turizem začne in neha pri 20 let starih jogijih in jutranje zaspanem garniju. Ni še namreč zaživelo spoznanje, da poleg tega brez gledaliških, literarnih, likovnih in drugih podobnih prireditev ne bo

razvoja turizma, ne bo tistega, kar podaljšuje turizem tudi jeseni in pozimi. Za to pa se bodo morali zavzemati predvsem politični delavci in družbenopolitične organizacije Bohinja.

Kulturna prireditev — spomin na Hodnika je bila načrtovana za letošnjo poletno sezono, ker pa ideja ni bila uresničena, le-to predvidevamo v naslednji sezoni. S predstavitevjo Hodnikovega kataloga bo društvo Alpalik dokazalo pomen kulturnega poslanstva, ki ga opravlja v Bohinju in v radovljiški občini, s tem pa bi obeležilo tudi svoje desetletno delovanje.

Starejša partizanska generacija, ki je začrtala pot delovanju, se bo v kratkem poslovila od tega torišča in prepustila dediščino mlajši generaciji, za kar bo pa verjetno preteklo še nekaj vode, da se bo le-ta pojavila na obzorju.

Akademski slikar
Albin Polajnar

Cesta za Bohinjskim jezerom

Aktualni problem, ki je v tem času dvignil v Bohinju največ prahu, je cesta za Bohinjskim jezerom. Jaz za to nisem vedela prej, dokler nisem gledala televizijskega dnevnika, ko so poročevalci med drugim omenili tudi to cesto. Šele tedaj sem postala bolj pozorna. Poslušala sem in zvedela, da so za jezerom preveč razširili cesto in da so pregloboko posegli v naravo.

O tem so tudi po radiu Jesenice veliko govorili. V Stari Fužini je bila organizirana razprava, kjer so se menili, kako bi rešili ta problem. Toda niso se samo menili, ampak so se tudi pripravili. Prepirali so se zato, ker so udeleženci, ki niso bili Bohinjci, trdili, kako si drznejo graditi preširoko cesto in to sredi bohinjskega raja. Seveda ta cesta ni bila na novo grajena, ampak so jo le razširili. Ker so bili nad to potjo zaraščeni pašniki in jih je bilo treba očistiti, je bila potrebna pot, po kateri bi lahko s traktorji odvažali les. Te pašnike so mislili očistiti že prej, pa nikoli ni bilo dovolj denarja. Res je, da je buldožer pri razširitvi poti pustil

za seboj hude rane, ki pa so jih delavci že zakrpalali. Ali je bilo potrebno toliko preprirov? Ali je bilo potrebno, da so Bohinjce obtoževali na televiziji, v časopisih in na radiu? Po mojem mnenju to ni bilo potrebno. Zakaj je ravno Ljubljčan, ki je prej živel v Bohinju, začel to zadevo. Zato, ker misli, da bo Bohinj vedno tak, kot je sedaj in da se ne sme nič spremeniti, vsaj glede narave ne. Nihče pa ne pomisli, kakšne »dlake« puščajo za seboj nekateri, ki preživijo dopust v Bohinju.

Ta razširitev ceste je bila potrebna, kako pa bi drugače odvažali les. Da je bila cesta preveč razširjena, so storitelji sami priznali in tudi sami popravili, saj bo »cesta« prihodnje leto že ozelenela. To pa bi bili Bohinjci lahko uredili tudi sami. Tudi mi vemo, kaj je prav in kaj ni. Tudi mi želimo, da bi narava ostala nedotaknjena ter da bi njeni ljubitelji uživali v njej in ne puščali za seboj grdih odpadkov, ki naravi prav nič ne pristajajo.

Smukavec Bernarda
8. a r. OŠ Boh. Bistrica

Franc Čuden z Bitenji

Kadrovske novice

STANJE ZAPOSLENIH ZA MESEC OKTOBER 1985

	delavcev	pripravnikov
TO Tomaž Godec	429	2
TO Rečica	318	7
TO Mojstrana	87	
TO Podnart	82	2
TO FILBO	106	2
TO Trgovina	26	
DSSS	97	8
Skupaj:	1145	21

ZAPOSLENI SO SE

— v TO Tomaž Godec:
Stanko PEKOVEC, 1962 — SS
— v TO Rečica:
Mirko RIMAHAZI, 1960 — VS
Slavko ZUPAN, 1964 — Ks
— v TO Mojstrana:
Vladimir GRUDEN, 1951 — SS
— v TO Podnart:
Jože ŽNIDARŠIČ, 1958 — NK
— v DSSS:
Bojan VONČINA, 1965 — SS
Marija SODJA, 1967 — SS

ODŠLI IZ DO:

— iz TO Rečica:
Branka PETKOVŠEK, NK — izjava delavca
Igor POGAČNIK, NK — izjava delavca
Rozi BOŠKOVSKI, NK — izjava delavca
Damjana PFAJFAR, NK — izjava delavca
— iz TO Podnart:
Marija ZUPAN, PK — upokojitev
— iz DSSS:
Mirko RIMAHAZI, VS — v TO Rečica
Stanko PEKOVEC, SS — v TO Tomaž Godec

Obračuni

*Vsa sodobna gesla
smo v javnost dali,
a kdo bo prav obračal vesla,
da varno bodo ti pristali.
Moč je le v slogi,
zamere niso pot uspeha,
kot ne predpisi togi,
boljše delo le naj nas upeha.
Vse bolj se gledamo postrani,
naj navada taka bo bodoča,
da bomo za udarce rabili dlani,
naj to pri delu zdaj odloča.*

S pestmi ali z besedo?

Sto ljudi — sto čudi. Ta moder ljudski rek pove, koliko različnih značajev je v ljudeh. Vsak nosi v sebi nekaj dobrega, a tudi zlega.

Vsak dan se v kolektivu med sodelavci ljudje skušajo zadržati in vzpostaviti tople človeške odnose na normalni stopnji. Toda vedno so bili in bodo nekateri, ki ne morejo skriti svojih brutalnih navad, podcenjevalnih odnosov in grobega obnašanja. Drug drugemu rečemo nepremišljene besede, ki morijo bolj kot orožje. Ko so izgovorjene, je kesanje prepozno.

Ivan Cankar, naš najboljši dramatik in poznavalec človeške psihe je med drugim opisal ponižano mater. Predstavil jo je kot najčistejše bitje, humano in požrtvovalno. »Ne na tem in ne na onem svetu se ne more odpustiti storjena krivica,« pravi pisatelj.

Prejšnji mesec smo zvedeli za fizične obračune med našimi delavci. Kje in kdaj se je to zgodilo, to ni toliko pomembno. Ostane pa žalostna senca ne glede na to, kdo in koliko je kriv in kaj so imeli delavci med seboj.

Niso se znali obvladati, bi morda kdo rekel. Toda če bi si vsakdo privoščil udarce, bi se kmalu potolkli med sabo. Vsekakor sta bila oktobrska dogodka temna madeža za našo delovno organizacijo, žalostna slika naših odnosov. Takšnih dogodkov si ne bi smeli dovoliti.

Fizični obračuni kažejo na pomanjkanje srčne kulture v ljudeh, ki niso še zreli za življenje v kolektivu in ne znajo reševati problemov na lep način. Morda bo kdo med bralci dejal, da je odraslemu težko pamet soliti. Dogodek bo šel v pozabo, članek pa bo ostal skrit v arhivu Glasila.

Moj namen je bil opozoriti vse delavce, da se v teh kriznih časih pogovarjamo na prijazen način, da predvsem delamo in ustvarjamo za boljši jutri. Pravi odnos se gradijo na pametnih razgovorih. Spore so v srednjem veku reševali z udarci. Pa se mimogrede vprašajmo: ali smo res ljudje kot živali, grobi in neotesani? Še žival ima rada življenje v sožitju! Oktobrska dogodka sta žal to pokazala.

Vesna

Sprostitev

Pravimo, da nas vsakdanje skrbi utrudijo, da se velikokrat znajdemo v razdražljivih in živčnih situacijah. Ne prepoznamo več sami sebe. Ne bo odveč nekaj drobnih nasvetov, kako najti pot k sprostitvi in pomiritivi samega sebe.

Napetost med duhom in telesom povzroči najrazličnejše telesne kronične bolezni. Da se obvarujemo pred tem, moramo znati zdravo živeti. Zaman ne pravijo, da veliko gibanja po svežem zraku nikomur ne škodi. Preveč smo zaprti med stenami in tako nam ostane dosti časa za razmišljanje. Najhujše od vsega pa je stanje, ko se smilimo samemu sebi in menimo, da smo največji trpini. »Jamramo« v družbi in okolica nas vse prej kot razume. Z bolečinami nikogar ne razveselimo, ljudje so željni veselih novic ali zdravega govorjenja.

Tudi umetne hrane je vse preveč in pravo kmečko hrano je težko dobiti. Zagrenjenost povzročijo še drugi faktorji in nenadoma se ne znamo več obvladovati. Sami sebi smo napoti, težko živimo.

V naši delovni organizaciji imamo dosti možnosti za rekreacijo, šport in razgibavanje. Ugotavljamo, da se delavci premalo udeležujejo in nimajo prave volje za zdrave aktivnosti.

Čas, v katerem živimo, je vse bolj napet, naše delo zahteva celega človeka in če se ne bomo sami reševali iz težkih situacij, bomo vedno bolj zagrenjeni in napeti.

Vesna

Pozabljene obljube

Svoj čas smo pri nas direktorja imeli, bili smo ga na začetku tudi veseli. Modre ideje je imel, pa kaj, ko prehitro nam je ušel! Starejšim delavcem tako je dejal: sigurno ob strani bodem jim stal! Še je pristavil: lažje delo bodo dobili, preden se bodo upokojili. Žal na papirju so obljube ostale, fraze pa bodo morda nekoč resnica postale.

TOGO

Nič pravo ime

*Ime mi je To-ne.
S svojim imenom nisem nič kaj zadovoljen. Kajti že samo ime nam pove,
da To-ne, ono drugo ne in kaj vem katere vse tudi ne.*

*Dosti rajši bi bil »To-maš«,
ono drugo 'maš, in kaj vem katere vse lahko imaš.*

Še najrajši slišal bi pa na ime: Jo-že.

Togo

Glavni in odgovorni urednik: Peter Debelak, tehnični urednik: Nada Frelj, člani: Tone Koncilja, Janez Stare, Franc Globočnik, Branko Urh, Anton Noč, Jure Ravnik, Tomaž Šolar, Miro Kelbl in Ciril Kraigher.

Upokojila se je

V TO PODNART

Marija ZUPAN

17. oktobra je odšla v pokoj naša sodelavka Marija Zupan. Rodila se je leta 1934 v Sp. Danjah. Iskanje službe jo je leta 1952 pripeljalo v naše kraje, kjer si je leta 1958 našla zaposlitev na našem obratu Lancovo. Kot je bilo v tistih časih samoumevno, je poprijela za vsako delo, ki je bilo potrebno, bodisi v žagi, na skladišču ali predelavi. Odkar se je proizvodnja preselila v Podnart, je bila zaposlena na delih in nalogah narozvalke širin pri izdelavi lesene embalaže.

V zadnjem času so se ji pričele kazati posledice težkega dela, posebno po poškodbi roke. Stanje se ji je tako poslabšalo, da dela ni mogla več normalno opravljati in se je morala invalidsko upokojiti.

Zahvaljujemo se ji za njen prispevek pri razvoju naše TO in ji želimo veliko zdravja.

Štefki v slovo

23. oktobra letos je med nami žalostno odjeknila vest, da nas je za vedno zapustila upokojenka Štefi JIRASEK. Trepetali smo zanj, ko smo zvedeli, da so jo dan prej odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Rekli smo si, da ji bodo zdravniki pomagali. Toda smrt je neizprosna, po Štefko je prišla mnogo prezgodaj.

Štefka se je upokojila v juniju 1983, le dve leti je uživala pokojninski čas. Dopolnila ni še 53 let življenja, kako kratko ji je bilo usojeno živeti. Na LIP-u se je zaposlila med prvimi delavci v letu 1948 ob nastanku naše delovne organizacije, šolala se je med delom. Zaključila je srednjo ekonomsko šolo. Natančno in vestno je opravljala vsa dela. V LIO na Gorjani je leta 1953 začela kot administrativni manipulant in nato kot administrator pri analizi proizvodnje. Leto dni kasneje je delala kot administrator tehničnega odseka direktorije na Bledu. Več kot 10 let je opravljala dela in naloge referenta za uvoz v nabavnem sektorju DSSS.

Štefi nam je bila vedno dobra in prijazna sodelavka, njeno iskreno besedo smo znali ceniti. Kako kruta je resnica, da jo je smrt ugrabila veliko prezgodaj družini in naši sredini. Ohranili jo bomo v najlepšem spominu.

Sodelavci DSSS

Kaj stori ptica v viharju? Ne drži se veje, sledi viharju!

Te besede, draga Štefi, smo ti napisali kot posvetilo v knjigo, ki smo ti jo izročili v spomin na dolgoletno skupno bivanje v našem oddelku. Ta čas imenujem bivanje; če bi namreč preštel vse ure, ki smo jih prebili skupaj, bi bilo to že precej let.

Sedaj, draga Štefi, ko te ni več, nam misli vedno bolj uha-jajo v čas, ki smo ga preživeli skupaj. Pravzaprav ta čas, ta skupnost ni tako enostavna, je globlja. To občutiš šele takrat, ko odhajajo drug za drugim ljudje, s katerimi si delil dobre in slabe trenutke delovnega dne. Čeprav je delovni dan — delo, pa vendar je to tudi čas za razvoj tovariških odnosov, ki so zelo važni za počutje in dobro ustvarjalnost v oddelku. Človek se mora naučiti ljudi poslušati, jih razumeti in jim pomagati. Upam, draga Štefi, da smo to pri tebi vsaj malo uspeli. Čeprav, žal, ob izgubi človeka obstaja občutek, da bi lahko storil več, da bi bil lahko kakšen dan lepši kot je bil. Mislimo, da smo te včasih le pripravili do smeha in ta smeh nam bo ostal v spominu. V spominu nam bodo ostala tvoja dobra dela, tvoja ustrezljivost, tvoja pripravljenost pomagati človeku v težavah, vsa tvoja tenkočutnost in tvoje sočustvovanje s človekom.

Vemo, da so te besede preproste, preskromne, da bi povedale vse, kar sedaj čutimo, pa vendar se od tebe poslavljamo s še bolj skromnimi besedami: »Hvala za vse«.

Najožji sodelavci

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega očeta

FRANCA KNAFLIČA

se zahvaljujeva sodelavcem in sodelavkam v DSSS in ostalim v DO LIP Bled za razumevanje, podarjeno cvetje, izraženo sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Sinova Marjan in Stane
z ožjim sorodstvom